TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ÇOCUKLARIN SUÇA SÜRÜKLENMESİNE YOL AÇAN NEDENLERİN TÜM BOYUTLARIYLA İNCELENEREK KORUYUCU VE ÖNLEYİCİ MEKANİZMALAR GELİŞTİRİLMESİ İLE ÇOCUKLARIN TOPLUMSAL YAŞAMA ETKİN KATILIMLARININ SAĞLANMASI İÇİN YAPILMASI GEREKENLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/1912, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379)
ANKARA ADALET BAKANLIĞI ÇALIŞMA ZİYARETİ TUTANAKLARI

-----0-----

8 Nisan 2026 Çarşamba

-----0-----

KONU

- Adalet Bakanlığının bilgilendirme sunumu

8 Nisan 2026 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 09.56
BAŞKAN: Müşerref Pervin Tuba DURGUT (İstanbul)
BAŞKAN VEKİLİ: Mustafa KÖSE (Antalya)
SÖZCÜ: Ümmügülşen ÖZTÜRK (İstanbul)
KÂTİP: Naci ŞANLITÜRK (Ordu)
----- 0 -----
(Ankara Hâkimevi-Dikmen)

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Bakanım, Komisyonumuzun üyesi sayın vekillerimiz Bakanlığımızın kıymetli bürokratları ve değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Suça Sürüklenen Çocuklar Meclis Araştırması Komisyonu olarak yürüttüğümüz çalışmalar kapsamında bugün sizlerle birlikte olmaktan büyük memnuniyet duyuyoruz. Çok teşekkür ediyoruz, yoğun gündemimizde bize zaman ayırdığınız için.

Komisyonumuz kuruluşundan bu yana 22 toplantı, 6 ziyaret gerçekleştirmiş; bakanlıklarımızı, ilgili kurumlarımızı, yerel yönetimleri, akademisyenleri ve sahadaki uygulayıcıları dinlemiş; bununla birlikte İstanbul, Ankara ve Gaziantep başta olmak üzere saha ziyaretleri yaparak uygulamaları yerinde incelemiştir. Ayrıca, mağdur aileleri dinleyerek meselenin yalnızca fail boyutunu değil, toplumda bıraktığı derin etkileri de doğrudan gözlemleme imkânı bulduk. Bugün geldiğimiz noktada şunu çok net ifade edebilirim: Suça sürüklenen çocuklar meselesi yalnızca bir çocuk meselesi değil, aynı zamanda bir adalet, bir toplum güvenliği, bir gelecek meselesidir.

Sayın Bakanım, biz Komisyon çalışmalarımızı sosyoekolojik yaklaşım çerçevesinde yürütüyoruz ve bizim temel kabulümüz şu şekilde: Bir çocuğun suça sürüklenmesi tek bir nedene indirgenemez; aile, çevre, eğitim, sosyal politika ve sistemsel faktörlerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkar. Bu nedenle çözüm de ancak bütüncül bir yaklaşımla mümkün olabilir. Ancak sahada elde ettiğimiz veriler, özellikle yargılama ve infaz boyutunda güçlendirilmesi gereken önemli alanlar olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Komisyon olarak, meselenin önemine binaen hiçbir komisyonun yapmadığı bir çalışma metodu izledik. Tutuklu ve hükümlü çocuk profilini ortaya koymak amacıyla kapsamlı bir saha araştırması yaptık ki burada 610 çocukla bire bir yüz yüze anket çalışması yapıldı Sayın Bakanım ve bu anketleri psikologlar gerçekleştirdi.

Bu araştırmanın bir ayağı da hâkimler ve savcılarımızla yürüttüğümüz saha araştırmasıydı. Sahada SSÇ savcı ve hâkimleri bu konuya çok büyük teveccüh gösterdiler. Hatta, izinde olanlar bile döndükten sonra bu anketi tamamladılar. Bu da, aslında yargı camiamızın da bu meseleden muzdarip olduğunu, nasıl sahiplendiğini ve çözüm üzerine fikir beyan etmek istediklerini gösterdi ki bu bizi çok memnun etti.

Bu saha araştırmaları bize çok çarpıcı veriler sunmaktadır Sayın Bakanım. Bugün birazdan kıymetli hocalarımız mevzuat çalışma grubumuzun da katkılarıyla sizlere bu araştırmanın öne çıkan sonuçlarını paylaşacak, çok kısa bir sunum yapacaklar. Zaten henüz ileri analizleri yapma fırsatımız olmadı, daha böyle genel fotoğrafı sizlere çok kısa sunacaklar hâkim ve savcı araştırmamızın. Fakat bazı çarpıcı sonuçları ben sizinle önden paylaşmak isterim: Mesela, yargı mensuplarımızın yalnızca 4,8'i mevcut mevzuatın yeterli olduğunu düşünürken 99,2'si sistemin geliştirilmesi gerektiğini ifade etmiş. Yine, anketimize katılan hâkimler ve savcıların yüzde 85,8'i çocuk adalet sisteminin mevcut hâliyle yeterince işlemediğini, bazı geliştirilmesi gereken noktalar olduğunu işaret etmiş. Yine, dikkat çekici bir veri var, suça sürüklenen çocukların yüzde 71,9'u daha önce adli sistemde temas etmiş çocuklardan oluşmakta, bu da mükerrer suçlar konusunda biraz daha efor sarf etmemiz gerektiğini gösteriyor. Mevcut sistem, çocukları suça sürüklenmeden önce yeterince önleyici politikalara belki işlerlik kazandırarak bu mükerrer suçların önüne geçer diye umut ediyoruz.

Bir diğer önemli bulgu ise farkındalık ve bilgilendirme konusu. Sayın Bakanım, yargı mensuplarının yüzde 91,4'ü bir çocuğun işlediği suçun sonuçlarını önceden bilmesi hâlinde suçu işleme ihtimalinin azalacağını ifade etmiştir. Bizim diğer çocuk profili araştırmamızla bu veri örtüşüyor. Çok benzer bir soruyu çocuk tutuklu ve hükümlülere de yöneltti anketör arkadaşlar, psikologlar; onların da yüzde 82'si "Bilseydim işlemezdim." şeklinde cevap vermiş. Yani, bu caydırıcılık noktasında bilginin, farkındalığın önemini ve cezasızlık algısının da aslında bu meselede nasıl rol oynadığını bize gösteriyor.

Sayın Bakanım, ben araştırmanın çok detaylarına girmek istemiyorum, birazdan kısaca bir sunum dinleyeceğiz fakat Komisyon olarak ulaştığımız en önemli sonuçlardan biri, önleme mekanizmalarını güçlendirmeden, yalnızca cezai tedbirlerle de kalıcı çözüm üretmenin mümkün olmadığıdır. Bununla birlikte, yargılama, ceza ve infaz sistemi bu sürecin en kritik yapı taşlarından biridir. Bu noktada, birlikte çalışmanın önem taşıdığı alanları, özellikle şunu düşünüyoruz: İnfaz sisteminin hem caydırıcılık hem rehabilitasyon dengesini güçlendirecek şekilde yeniden ele alınması konusunda sizinle ortak bir çalışma yapmamız önem arz ediyor ve tüm bu süreci destekleyen kapsamlı bir çocuk paketini birlikte şekillendirmenin de önem arz ettiğini görüyoruz.

Kıymetli Komisyon üyelerimiz, şunu özellikle ifade etmek isterim ki kuracağımız sistem, çocuğu koruyan, toplumu güvence altına alan ve mağdurun hakkını gözeten, güçlü ve dengeli bir adalet anlayışına dayanmalıdır. Çünkü mağdurun hakkını gözetmeyen bir sistem toplumdaki adalet duygusunu zedeler, nitekim zedelediğini müşahede ediyoruz son hadiselerde. Ama çocuğu tamamen göz ardı eden bir yaklaşımın da geleceği kaybetmek anlama geldiğini biliyoruz. Dolayısıyla, önleyicilik ve rehabilitasyona çok önem veriyoruz. Bizim hedefimiz de zaten bu dengeyi doğru kurabilmektir.

Nazik ev sahipliğiniz ve katkılarınız için çok teşekkür ediyoruz. İnşallah, bu çalışmalarımız hayırlara vesile olur temennisiyle saygılarımızı sunuyoruz Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Sayın Başkanım, çok Değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekillerimiz, Sayın Bakana Yardımcılarımız, Bakanlığımızın Değerli Birim Genel Müdürleri, çok değerli katılımcılar; öncelikli olarak sizleri Hâkimevinde ağırlamaktan duymuş olduğum memnuniyeti ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkanımla geçtiğimiz pazar günü İstanbul Hâkimevinde mağdur aileleriyle bir buluşmamız oldu. Bu da toplumda önemli bir farkındalık oluşturdu. Gerçekten mağdur ailelerinin sorunlarını dinledik yani ben daha önceden biliyordum ama uygulamadan geldiğim için özellikle mağdur aileleriyle bire bir etkileşime girince gerçekten sorun, sıkıntı olduğunu gördük. Biz zaten aylık düzenli olarak özellikle adalet alanındaki eksiklikler, sorunlar, adalete güven duygusunun toplumda neden zedelendiği konusunda araştırma şirketlerinden rapor alıyoruz. Şu an mesela nisan ayında benim almış olduğum raporda vatandaşlarımızın yüzde 81'i çocuklara verilen cezaların yetersiz olduğunu belirtmiş yani burada toplumda genel olarak şu net: Vatandaşların özellikle çocuklara -yani SSÇ diyoruz, aslında bu kavramı da en baştan değiştirmemiz gerekecek- verilen cezaların yüzde 81'inin yetersiz olduğu konusunda bir algısı var. Bu toplumun genel kanaati, ben de aynı kanaatteyim. Sizler de çok kıymetli çalışmalar yapıyorsunuz, sahada araştırmalar yaptınız, uygulamacı hâkim, savcılarla görüştünüz, mağdur ailelerle görüştünüz.

Burada da tabii, biz üzerimize düşen ne varsa bunu yapmak istiyoruz. Eğer yasal anlamda düzenlemeler yapılması gerekiyorsa elbette bu yasal düzenlemeleri yapacağız birlikte. Sizin tutacağınız rapor bizim için çok önemli, yol belirleyici. Bizim biliyorsunuz henüz şu an üzerinde çalıştığımız on ikinci yargı paketi var. Burada da sizden gelecek öneriler, teklifler, sizin çok değerli saha araştırmalarımız, bunlarla ilgili düşündüğümüz maddeler var. Bizler de Adalet Bakanlığı olarak, teknik ekibimizle birlikte bu cezaların özellikle biraz yetersiz olduğunu, toplumda cezasızlık algısı olduğunu düşünüyoruz. Bu konuda birlikte çalışmanın çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Sizin sahadaki çalışmalarınız, sonuç raporunuzun bize çok katkı sağlayacağını düşünüyorum.

Aynı şekilde, burada, Sayın Başkanımızın ifade ettiği gibi, suç işlenmeden önce, çocuğun bu ortama nasıl sokulduğu yani önleme mekanizmalarının da devreye geçmesi gerekiyor. Tabii, bu önleme mekanizmalarının devreye geçmesi sadece Adalet Bakanlığının görevi değil. Burada aile faktörü elbette belirleyici, çocuğun eğitim hayatı belirleyici, yetişmiş olduğu sosyal çevre belirleyici. Bu konuda zaten Sayın Başkanımız ifade etti, Aile Bakanlığımız ve Millî Eğitim Bakanlığımızla da birlikte ortak bir çalışmamız var. Biliyorsunuz, Adalet Bakanlığı suç işlendikten sonra göreve başlıyor. Burada çocuğu bu suç ortamına iten faktörlerin ortaya, masaya yatırılması gerekiyor. Çocuklarımız bizim için çok kıymetli ama bir taraftan da maalesef mağdur ailelerimiz var yani görüyoruz, ben, özellikle pazar günü Sayın Başkanımla mağdur aileleriyle birlikte toplantıda çok etkilendim, çok duygusal anlar oluştu. Yani bire bir onların üzüntülerini derinden hissettik. "Çocuk" diyoruz, elbette çocuklar; hepimizin çoluk çocuğu var ama burada bir taraftan da mağdur aileler de var yani suç politikasını dengelememiz gerekiyor. Yani, cezasızlık algısı maalesef toplumu rahatsız ediyor. Bu konuda elbette yasal düzenlemeleri yapacağız, şu an çalışma aşamasındayız. Sizin çalışmalarınızla bu süreci birlikte yürüteceğiz.

Ben tekrardan hepinize teşekkür ediyorum. Bu çalışmanın, özellikle sizin Komisyonunuzun raporlarını biz dört gözle bekliyoruz çünkü oradan çıkacak rapor çok önemli. Siz çok geniş bir katılım çevresiyle çalıştınız. 700 hâkim, savcıyla birlikte sohbet yaptınız, mağdur aileleri bizzat dinlediniz. Biz de bu sürece elimizden geldiğince katkı vermek istiyoruz ve bunun bir an önce artık yasal düzenlemesinin yapılması gerekiyor çünkü az önce de söylediğim gibi, yüzde 81 oranında toplumda şu an çocuklara verilen cezaların yetersiz olduğu konusunda genel bir kanaat var. Bu neden kaynaklanıyor? Yasal düzenleme ise yasal düzenleme ama sistemden kaynaklanan sorunları varsa... İşte, bizim hâkim, savcı arkadaşlar maalesef bazen takdir haklarını farklı kullanabiliyorlar. Hâkim, savcılara verilen takdir hakları, bu biraz geniş, gerekirse bu konuda hâkim, savcılar arkadaşlarla sık sık bir araya gelerek, istişare toplantıları yapılarak bu konuda hassasiyeti dile getirmek gerekiyorsa bunu da söyleyelim. Kanun değişikliği yapılması gerekiyorsa, kanun değişikliği. Önleyici ve caydırıcı tedbirler konusu da çok önemli. Burada 3 tane bakanlığımızın birlikte çalışmasını da ben çok kıymetli buluyorum.

Ben tekrardan hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Toplantımızın hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok çok teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

Ben aslında bahsetmeyi unuttum ama biz aynı zamanda 1.100 kişiye ulaştığımız, cezaevlerindeki çocuklara hizmet veren, işte, gardiyanlar, psikologlar, onlarla da bir anket yaptık. Enteresan bir şekilde, hem aslında çocuklardan aldığımız veri hem yargı mensuplarından aldığımız veri hem hizmet vericilerden aldığımız veri bir şekilde hem birbirlerini destekliyor hem uluslararası literatürle de örtüşüyor. Aslında bu da...

Bu arada şunu söylemeden geçemeyeceğim. Gerçekten çok kıymetli bir akademik heyetle çalışıyoruz Sayın Bakanım. Yani, Türkiye'de bu anlamda marka olmuş halk sağlığında, epidemiyolojide, istatistikte, pediatride, psikolojide, kısaca bu alanlarda marka olmuş hocalarla, akademik bir heyetle çalışıyoruz. Bir de şunu da söyleyeyim, biraz Komisyonumuzun reklamı da olsun. Hakikaten, araştırma komisyonu olarak saha araştırması yapan, üstelik 3 tane saha araştırmasını bu kadar kısa bir süreye sıkıştıran bir komisyon olmamızı gerçekten akademik heyetimizin bayram tatilinde bile sabahlara kadar çalışmasına borçluyuz. Bunun da tutanaklara girmesini özellikle isterim.

Şimdi, çok kısa hâkim, savcı sunumumuzu yapsınlar, ondan sonra müzakereye geçeriz Sayın Bakanım.

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar; ben de herkese merhabalar diyorum.

Ben Gülhane Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalında Öğretim Üyesiyim.

Sayın Bakanım, az önce Sayın Başkanın da bahsettiği gibi, biz, tabii, çok sayıda uzman arkadaşı dinledik, çok fazla sayıda bakanlık yetkilileri dinledik. Ancak bu aldığımız uzman görüşlerini birtakım bilimsel, epidemiyolojik çalışmalarla nasıl destekleriz diye

Komisyonun da isteği üzerine birtakım araştırmalar yaptık. Tabii, bu sunumu burada ben yapıyorum ama bizim bir de araştırma ekibimiz var: Sağımda oturan Profesör Doktor Betül Ulukol Hoca, Ankara Üniversitesi ve Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalından sosyal pediatri uzmanı. Yine, bizim çalışma grubumuzda çok sayıda hâkim arkadaş vardı, Alper Aksoy Bey, Adalet Bakanlığından; Coşkun Gözağaç, Hâkim Bey, Adalet Bakanlığından; Fatih Nergiz Bey yine Adalet Bakanlığından; Ahmet Dönmez Bey Adalet Bakanlığından bizim bu bilimsel çalışmamıza hukuki destek verdiler. Yine, Tuba Koşal Mülkiye Müfettişi İçişleri Bakanlığından, Zeki Bal Polis Başmüfettişi, Emniyet Genel Müdürlüğünden. Bir de içimizde çok genç de bir avukat arkadaş vardı, Avukat Oğuz Demir, o da Uluslararası Radikalizm Gözlemevi Derneğinin temsilcisi olarak komisyonun uzmanıydı. Tabii, bunun arkasında pek çok halk sağlığı uzmanımızla da bu çalışmayı yapmaya çalıştık.

Dediğim gibi, 3 tane ayrı çalışma yaptık.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sağlık Bilimleri Üniversitesi halk sağlığındaki akademik heyeti de unutmayalım lütfen.

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Ben sadece araştırma grubu adına belki en yaşlı olduğum için sunumu ben yapıyorum ama dediğim gibi, çok kıymetli bir araştırma ekibiyle çalıştık.

3 çalışma yaptık. Birini çocuklarda yaptık, onu tamamladık, 607 çocuk katıldı. İkincisi, 1.175 hizmet sağlayıcıda bir çalışma yaptık ve yine çocuk hâkimleri ve cumhuriyet savcılarında da araştırma yaptık. Tabii, bu araştırmalar içinde biz sadece size ben kaba frekans tablolarını vereceğim ama bunların ileri analizleri devam ediyor. Belki hayalimiz, bu 3 çalışmanın da veri tabanını birleştirip oradan birtakım regresyon analizleriyle biraz da kök sebeplere yönelik sizlere daha kıymetli veriler vermeye çalışacağız.

Biz bu araştırmada, çocuk mahkemesi hâkimleri, çocuk ağır ceza mahkemesi hâkimleri, ilgili duruşma savcıları ve çocuk bürosunda görevli cumhuriyet savcılarıyla anketi yaptık. Bununla ilgili de ben özellikle sizin ve Adalet Bakanlığının şeffaflığına ve desteklerine çok teşekkür ediyorum. Hakikaten, bu Komisyon olmasaydı biz bu 3 çalışmayı da yapamazdık. Çok da önemli veriler bulduk ama çok kısa bir sürede HSK bu verileri bize topladı ve geçen hafta perşembe günü bize Excel tablolarını teslim etti.

Ankette yaklaşık 34 soru vardı; 32'si çoktan seçmeli, 2 tanesi daha açık uçlu soruydu ve bize biraz bizim tahminimizin üstünde, 765 tane cevaplanmış anket geldi bize. Ben kısa olarak birazcık sonuçlardan bahsedeceğim.

Yargı mensuplarının yüzde 72,5'inin bu alandaki çalışma süreleri üç yılın altında. Yine, on bir yıldan fazla olan da yüzde 2,8. Yine, 2025 yıl içerisinde hâkimlere gelen esas dosya sayımız kaçtır diye baktık, buradan da yaklaşık yüzde 25,6'sına yıl içerisinde 600'den fazla dosya geldiğini gördük. Hâkim arkadaşlar bunu benden daha iyi yorumluyorlar. Bazıları bunun çok bir yük olmadığını ama bazıları da yük olduğunu söylediler. Ama ben çok yorum yapmadan, sadece size frekans tablolarını vermeye çalışacağım.

Bu soruyu sadece hâkim arkadaşlara sorduk, burada da yargı mensuplarının yüzde 21,4'üne 400'den fazla tedbir talebi gelmektedir. Yine, bu hâkim arkadaşlara ve savcılara "Çocuk hukuku alanında görev yapmaya devam etmek ister misiniz?" diye sorduk. Yargı mensuplarının yüzde 52,5'i bu alanda çalışmaya istekli olduğunu, yüzde 21,7'si ise istekli olmadığını bize belirttiler. Yine, "Çocuk hakkında yasal sınırlar çerçevesinde verilebilen cezaların infaz sürelerini nasıl buluyorsunuz?" diye bir sorumuz vardı. Burada da yargı mensuplarının yüzde 81,2'si suça sürüklenen çocuklar hakkında yasal sınırlar çerçevesinde verilen cezaların infaz sürelerini yetersiz bulunmaktadır. Bu da az önce sizin de söylediğiniz bulguyla bire bir örtüşüyor.

Yine, hâkim ve savcı arkadaşlara, çocuklar hakkında diversiyon uygulamalarını nasıl bulduklarını sorduk. Burada da yüzde 70,5'i bu alandaki diversiyon uygulamalarının yeterli düzeyde veya fazla uygulandığı konusunda bize görüş belirttiler. Yine, hâkim arkadaşlara, sosyal inceleme raporlarının etkinliğiyle ilgili bir soru sorduk. Burada da yargı mensuplarının yüzde 75,1'i SİR'lerden yeteri kadar fayda alınmadığını belirttiler. Belki bu alan da düzeltilmesi, geliştirilmesi gereken bir alan olarak karşımıza çıkıyor.

Bu, bizim için önemli bir soruydu. "İfadesini, savunmasını aldığınız çocukların yanında aileleri gelmiş miydi?" Burada da yüzde 72'sinin ailelerinin soruşturma ve kovuşturma süreçlerini yeteri düzeyde katılımı olmadığını da gösterdi. Bu da belki...

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Yüzde 72 dediniz değil mi Hocam?

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Evet, yüzde 72 Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Çok ciddi bir oran.

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Oldukça yüksek bir oran, belki bu anlamda da birazcık bizim farkındalık çalışmalarını artırmamız gerekiyor.

Yine, hâkim ve savcı arkadaşlara bu soruyla direk olarak adalet sisteminin genel başarısını sorduk. Burada da özellikle -bu tabii, birazcık diğer sektörleri ve bakanlıkları da ilgilendiren bir şey ama- çocukların yeniden topluma kazandırılması ve tekrar suç işlemelerinin önlenmesi bakımından Türkiye'deki çocuk adalet sisteminin yeterli ve etkili olduğunu söyleyen yüzde 14,3. Ama dediğim gibi, tabii, çok sektörlü bir mesele olduğu için de diğer sektörlerde özellikle topluma kazandırma konusunda biraz daha çalışılması gerekiyor.

Yine, "Bu tedbir kararlarını uygulayan kurumların hassasiyetini ve koordinasyonunu nasıl buldunuz?" diye hâkim arkadaşlara sorduk. Onların da yüzde 80'e yakını tedbir süreçlerinde yer alan kurumların koordinasyonunda bir yetersizlik olduğunu bize söylediler.

Bu soruyu belki hâkim arkadaşlar daha iyi yorumlarlar, "Mevcut çocuk mahkemelerine ilaveten özel tedbir mahkemeleri kurulmalı mıdır?" diye de sorduk. Bu çok teknik bir konu benim için. Yargı mensuplarını da yüzde 35,7'si özel tedbir mahkemesi kurulması görüşündeler.

Yine, başka bir sorumuzda "Suça sürüklenen çocuklara yönelik rehberlik, danışmanlık ve eğitim programlarını önlemede nasıl değerlendirirsiniz?" diye sorduk. Burada da yargı mensuplarının yüzde 84,1'i mükerrer suçu önlemede bu rehabilitasyon, danışmanlık ve eğitim programlarının yeterince etkili olmadığını bize belirttiler.

Bu soru direkt olarak Adalet Bakanlığıyla ilgili bir soru. "Çocuk adalet sisteminin görev yapan yargı mensuplarının etkinliğini artıracak en önemli unsur sizce hangisidir?" diye sorduk. Burada da yargı mensuplarının yüzde 32,7'si yargının iş yükünün azaltılmasının yargının etkinliğini artıracağı konusunda bize görüş bildirdiler.

Yine, "Çocukların suça sürüklenmesini ve tekrar suç işlemelerini önlemede en etkili olacağını düşündüğünüz reform alanı hangisi?" diye sorduğumuzda da burada yüzde 53,1'i aile sorumluluğunun güçlendirilmesi konusunda bize en yüksek yer olarak orayı bildiler, ondan sonra da okul temelli müdahale programları, yerel sosyal destek programları diye aşağı doğru gidiyor.

Yine, "Mevcut mevzuatın çocukların suçtan korunması ve yeniden topluma kazandırılması konusunda önlemede yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?" diye sorduğumuzda, burada da yargı mensuplarının yüzde 49'u yeterli olmadığını, yüzde 46,1'i ise kısmen yeterli olduğunu bize söyledi.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Aslında "evet" diyenler yüzde 4,8 sadece. Burada da biraz yumuşatarak söylemiş olduk.

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Efendim, biraz genelde sunumlarda pozitif tarafları söylüyorum.

Sayın Bakanım, aslında sizin de az önce belirttiğiniz cezasızlık algısıyla ilgili bir soru sorduk. Burada da yargı mensuplarının yüzde 92,6'sı bir cezasızlık algısı oluşturduğunu belirttiler. Bu da tabii dediğiniz gibi, belki bu konuda da birazcık daha ileri çalışmalar yapmak lazım.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Yargı mensupları hem ceza veriyor hem de "Cezasızlık algısı fazla." diyor, bu da ilginç.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ama Sayın Bakanım, burada bir şeyi söylemek isterim ben. Bir kurye çocuğumuz katledilmişti, Ata ismi; hatta, böyle bir taraftan çalışıp bir taraftan üniversitede okuyordu. Yine, onun katili de SSÇ'ydi ve çok gaddarca bir şekilde öldürülmüştü. Onun kararını veren hâkim bir mektup yazmıştı "Ben, verdiğim bu karardan mutmain değilim ama mevcut sistemde en yüksek hadden vereceğim şey budur." diye. Dolayısıyla, bazı özel durumlarda, bazı çok hunharca işlenmiş cinayetlerde gerçekten de yargı mensubunun eli kolu bağlı. Zaten infaza baktığınız zaman o kadar daha da düşüyor ki yani halk tabiriyle yatarı zaten düşüyor.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Evet.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Hani, o vicdanı gerçekten kanatan bir durum olabiliyor bazı özel durumlar için.

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ GÜLHANE TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANA BİLİM DALI ÖĞRETİM ÜYESİ PROF. DR. TOKER ERGÜDER - Sayın Bakanım, bu da şey sorusu, ebeveynlere yönelik yaptırımların çocuk koruma sisteminin etkinliğini artırıp artırmayacağını sorduk yargı mensuplarına. Burada da yüzde 71,4'ü ebeveynlere yönelik yaptırımların çocuk koruma sisteminin etkinliğini artıracağı yönünde görüş bildirdiler.

Yine, bu da üzerinde tartışılması gereken bir slayt. Burada da şeyi sorduk yani "Yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının özellikle bu rehabilitasyon sürecine etkisi nedir?" diye; bu oldukça düşük çıktı, yüzde 3 gibi bir değer bulduk. Yani, yargı mensupları, yerel yönetimlerin ve sivil toplum kuruluşlarının rehabilitasyon sürecine katılımlarının yetersiz olduğunu söylüyorlar ama belki bunu ileri aşamada, biz bölgesel olarak da analiz yapıp, belki il ve bölge bazında da size daha ileri analizler verebiliriz.

Bundan sonra da 2 tane açık uçlu soru vardı ve biz de bir hafta içerisinde, biraz da yapay zekânın yardımıyla... Yani yaklaşık 1.500 satır var, orada, sağ olsun hâkim arkadaşlar, çok detaylı yazanlar da var, birkaç cümle yazanlar da var, onları da hâkim arkadaşlarımızın yardımıyla sınıflandırmaya çalıştık ve 6 başlıkta onları birleştirdik. Ben birazcık da Komisyondaki hâkim arkadaşlardan, Hocamdan da yardım isteyeceğim burayı sunarken.

Bir tanesi, bu cezasızlık algısı ve caydırıcılık sorunuyla ilgili. Hâkim arkadaşlar, bu yaşa bağlı ceza indirimlerinin özellikle 15-18 yaş grubu bakımından yeniden ve daha kıdemli düzenlenmesiyle ilgili bize görüş bildirdiler ve yine belirli ağır suçlar yönünden indirimlerin sınırlandırılması veya hâkim takdirine bırakılmasıyla ilgili görüş bildirdiler. İnfaz sisteminin daha etkin ve hissedilir hâle getirilmesi... Yine, denetimli serbestlik ve benzer uygulamaların daha da caydırıcılığın güçlenmesi konusunda bu yargı mensuplarının bize bildirimleri.

Yine, bu tedbir sisteminin işlevsizleşmesi ve denetimle ilgili ikinci boyutta bunları birleştirmeye çalıştık. Burada da tedbirlerin yalnızca uygulamasının değil sonuçlarında sistematik olarak izlenmesi; yine, tedbir süreçlerin ayrı ihtisaslaşmış birimler veya mahkemeler eliyle yürütülmesi konusunda bize hâkim arkadaşlar görüş bildirdiler.

Yine, aile faktörünün belirleyici etkisiyle ilgili sorduk. Burada da ailelerin sürece aktif katılımını zorunlu kılacak mekanizmaların oluşturulması, rehberlik, eğitim, bilinçlendirme programı yaygınlaştırılması ve yine, az önce de sunumda da söyledim, ebeveyn sorumluluğunu artıran idari ve cezai yaptırımlar mümkünse -getirilebilir mi, bilmiyorum ama- o konuda da yargı mensuplarının istekleri var.

Dördüncü sütunda da eğitim sisteminin önleyici rolünün zayıflığı konusunda görüş bildirmişlerdi. Burada da özellikle müfredata temel hukuk, sorumluluk ve toplumsal kurallarla ilgili derslerin konulması, akran zorbalığı, sosyal medya gibi birtakım önerilerde bulundular.

Beşinci sütunda kurumsal koordinasyon eksikliğinden bahsettiler. Burada birazcık tüm yargı mensupları ihtisaslaşmanın bu alanda artırılması konusunda, bir de en önemlisi -ben de bizzat Excel'lere baktım- bu veri paylaşımı ve koordinasyonunda yargı mensupları bunun yeterli olmadığını belirttiler. Ama tabii, burada biz diğer bakanlıklarla görüştüğümüzde KVKK'den yahut da oradan kaynaklanan başka sıkıntılar olduğunu da bize söylemişlerdi. Bir de "Bu çocuklara ilişkin süreçlerin tek merkezden izlenebileceği bir takip sistemi oluşturulabilir mi?" diye yani çocukları korumadan infaza kadar o konuda görüş bildirdiler.

Yine, son sütunda da özellikle risk altındaki çocukların erken aşamada tespit edilmesi, mahalle, bölge bazı sosyal risk analizlerin yapılması... Az önce siz de bahsettiniz, bildiğim kadarıyla Aile Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı bu sosyal risk haritaları konusunda çalışmalar yapmaya başladılar. Yine, bireysel takip ve rehberlik mekanizmalarının da geliştirilmesi şeklinde yargı mensupları bize görüş bildirdiler.

Biz de başta Komisyona ve size hem şeffaflığınızdan hem de verdiğiniz bu destekten ötürü çok çok teşekkür ederiz.

Bu, araştırma komisyonunda bulunan diğer arkadaşlarımızın isimleri.

Ben çok teşekkür ediyorum.

Saygılarımla.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Hocam, teşekkür ederiz, çok kıymetli gerçekten çalışma. Ben de notlarımı aldım, zaten Sayın Başkanımız da verecek. Gerçekten çok kıymetli çalışma.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ALPER AKSOY - Sayın Bakanım, arz edilen hususların yanında, doğrudan ceza hukukunu ilgilendiren talepler de oldu meslektaşlarımızın, çok kıymetli olduğundan bunları size aktarmak isteriz. Özellikle çocukların yetişkinlerle birlikte işledikleri suçların yani iştirak hâlinde işlenen suçların soruşturma aşamasında tek elden birlikte yürütülmesi gerektiği görüşündeler meslektaşlarımız. Yine, suça sürüklenen çocukların ifadelerinin -özellikle 15-18 yaş aralığı için- kollukta alınması, müdafisiyle birlikte kollukta alınabilme imkânı meslektaşlarımız tarafından söylendi. Bu, aynı zamanda İçişleri Bakanlığımızın da sunumlarında bizlere söylenen bir şeydi. Bunun gerek maddi vakıanın çözümünde sürat sağlayacağını gerekse de böyle özellikle toplu suçlarda olayın daha hızlı aydınlatılmasını sağlayacağı görüşündeler. Bu yüzden SSÇ ifadelerinin kolluğa verilmesinin hukuk pratiğine fayda sağlayacağı görüşündeler.

Yine, cevaplarda kümeleşen, yoğunluk verilen bir husus da Ceza Kanunu'muzun 233'üncü maddesindeki aile hukukundan kaynaklanan yükümlü ihlali suçu. Uygulamada pek yeri olmayan, eşin yani kadının kocasını ya da kocanın karısını şikâyetiyle birlikte çok zor, istisnai durumlarda tatbik edilecek bu maddenin daha işlevsel hâle getirilmesi gerektiği görüşündeler çünkü özellikle anket sonuçları da onu gösteriyor. Aile yüzde 55'le en önemli neden olarak önleyici mekanizmalardan biri. O yüzden, bu suçun gerçekten efektif bir şekilde düzenlenmesi gerektiği görüşündeler. Bizim de yine bu konuda tekliflerimiz olacaktır.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - 233'üncü madde yetersiz kalıyor ama değil mi? Tam olarak korumuyor yani?

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ALPER AKSOY - Kesinlikle Sayın Bakanım, yani hem şikâyete tabi hem de cezalar çok az. Biz, bunu dördüncü bir fıkrayla, şayet birinci ve üçüncü fıkradaki hâller sonucunda kişi suça sürüklenirse ve bir illiyet bağı kurabilirsek bunu doğrudan anne-baba için gerçekten caydırıcı bir düzenleme hâline getirebiliriz diye düşünüyoruz. Bu, özellikle 233'üncü madde de meslektaşlarımız tarafından sıkça dile getirildi.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Kanunlar Genel Müdürümüz burada, not alıyor.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ALPER AKSOY - Yine, meslektaşlarımızın o kıymetli görüşlerinden biri de "Vücut bütünlüğüne yönelmiş suçlarda, şayet SSÇ'nin cezasının ertelenmesi ya da hükmün açıklanmasının geri bırakılması verilebilmesi müştekinin muvafakatine bırakılsın." görüşündeler, yaralama suçlarında özellikle.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bir şey söyleyebilir miyim burada? Lütfen sözünüzü unutmayın Hâkim Bey.

Sayın Bakanım, mesela, Hakan Çakır'ın katili daha önce başka birinin kulağını kesmiş, düşünün, başka bir çocuğun. Vücut bütünlüğüne zarar vermiş, orada bir şeyler ters gitmiş ki tekrar dışarıda ve başka bir cinayet işliyor; bunu söylemeden geçemeyeceğim.

Lütfen buyurun.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ALPER AKSOY - Yine, meslektaşlarımızın görüşleri arasında en çok tekerrür hükümlerinin 15-18 yaş için hayat bulması, tatbik edilmesi görüşündeler. Bu da, özellikle 15-18 için gerçekten sıkıntılı bir alan. Bunun, tekerrür hükümlerinin işlerlik kazanması durumunda bir caydırıcılığın artmasından bahsediyorlar. Doğrudan ceza hukukuyla ilgili değil ama aynı zamanda Millî Eğitim bünyesinde öğretmenlerimizin disiplin hükümleri yeniden efektif hâle getirilerek o eski öğrencilik yıllarımızdaki gibi, daha sıkı bir disiplin, okuldaki disiplin tesisi için öğretmenlerin bu disiplin hukuku anlamında ellerinin güçlendirilmesi gerektiği görüşündeler.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Bakanım, biz tabii ki odak gruplar da yaptık, bire bir derinlemesine görüşmeler de yaptık. Gaziantep'te 40'a yakın rehber öğretmenle görüştük. Bu yargı anketiyle bire bir örtüşen şeyler söylediler. Mesela, çocuk başka bir çocuğu çok ağır yaralıyor, verecekleri ceza o kadar sınırlı ki en fazla okul değiştirmek, vesaire ve bunun da ellerini çok bağladığını, kendilerini çok çaresiz hissettiklerini... Bire bir rehber öğretmenlerle de örtüşen bir şey, bence bunun da ele alınması gerekir. Dediği gibi, ceza hukukunun belki bir konusu değil ama hani bütüncül çocuk paketinde bence bu da işlenmeli.

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ALPER AKSOY - Yine, Sayın Bakanım, çok sık zikredilen bir husus var: Millî Eğitim müfredatına temel hukuk ve cezai sorumluluk içerikli derslerin zorunlu olarak eklenmesi. Bunun gerçekten suç bilincini, hukuk bilincini artırması bekleniyor, meslektaşlarımız bu görüştüler. Mevcut şey de var ama ihtiyari, isteğe bağlı bildiğimiz kadarıyla dersler, bunun zorunlu hâle getirilip kademeli bir şekilde Millî Eğitim müfredatına yayılması görüşündeler.

Yine, okul-aile iş birliğinin yaygınlaştırılması ve farkındalık eğitimlerinin artırılması gibi Millî Eğitime dair görüşleri var.

Arz ederim,

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Bakanım, bir de şu meseleye biraz açıklık getirmek isterim: O açık uçlu sorularda mı çıktı şu ifade alınma meselesi yönlendirme olmadan? Biz bunu kolluktan da dinlemiştik, hatta ben Ahmet Minguzzi'nin katlinden sonra gidip karakolda, Emniyette polislerle bire bir görüşmüştüm "Ne aksadı?" diye. Şunu söylemişlerdi: Bazı katalog suçlarda yani polis daha uzmanlaşmış bir şekilde sorgulayabilecekken araya bir süreç giriyor, SÇS savcısının oraya intikali vesaire, çocuk ifadesini değiştiriyor, yönlendiriliyor ve işte delillerin... Enteresan bir şekilde sadece Türkiye'de bu var, Emniyetin ifade

alamaması uygulaması sadece Türkiye'de var ama tabii ki bunu çok şeffaf... Birçok konuda reform yaptık, reformist olduğumuz alanlardan biri de gerçekten çocuk adaleti sistemi. Şu olmalı: Elbette ki ihtisaslaşmış bir şekilde, kameraların olduğu, avukatın ve ailenin orada hazır bulunduğu bir şekilde, çok şeffaf, insan haklarına uygun bir şekilde olmak şartıyla olabilir ama savcı ve hâkimlerin de aynı görüşte olması beni gerçekten şaşırttı.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Şimdi orada şöyle oluyor: Çocuk genelde çok ifade değiştiriyor, daha sonradan "Baskıyla ifade verdim." deniliyor. O yüzden savcının ifade alması temel şey ama çalışabiliriz, özellikle 15-18 yaş aralığında Emniyet, gerekirse savcı da şey yapılabilir.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Katalog suçlarda diyor ki yani bunu o kadar çok Emniyet mensubu söyledi ki...

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Takdire bırakılabilir, evet, doğru.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - İçişleri Bakanımız da dâhil olmak üzere, İçişleri Bakanlığının bütün bürokrasisi, işte, Jandarma Genel Komutanımız gelmişti, Emniyet Genel Müdür Yardımcımız, hepsi bundan muzdarip olduklarını söylediler ama burada -Emniyetin- elbette ki bir hak ihlali değil de o süreçte delillerin de bir kaybı söz konusu olabiliyor anladığım kadarıyla. Mesela, özellikle çocuk adalet sisteminde savcılık onaylamadan Emniyetin bir şeyler yapabilme alanı çok düşük fakat ben bunu zannediyordum ki dünyada da öyle, biz adapte ettik; hayır, bunu yapan sadece Türkiye. Biz de biraz "Vur!" deyince öldürmüşüz galiba.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Orada takdire bağlı bir çalışma yapılabilir değil mi?

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Bakanım, bir şeyi daha ifade etmek isterim: Gerçekten çok değerli hukukçu arkadaşlarla birlikte ve diğer multidisipliner bir mesele olduğu için onların da katılımıyla böyle bir çocuk paketi, mevzuatı, böyle bir taslak bir şeyler oluşturduk, o sizinle birlikte bir olgunluğa da erişir yani çok detay çalıştı arkadaşlar, çok titizler. Tam olgunlaşsın, tam bitmedi çünkü biraz damıtılması gerekiyor, çok geniş oldu bu sefer, onu biraz damıttıktan sonra sizinle paylaşmayı çok istiyoruz.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - İnşallah. Çok kıymetli buluyoruz.

Ben özellikle bu sosyal risk haritası konusunda konuşmak istiyorum. Bizim Adalet Bakanlığı Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü birimimiz var. Aile Bakanımızla da geçen toplantı yaptık. Bu bence çok kıymetli. Genelde şöyle oluyor: Zaten çocuk suça karışmışsa, bulaşmışsa, bunun suç işlemeye meyilli bir yapısı var demektir, bu çocuk ileride de suç işleyecek. Tabii, bunun eğitim hayatında da ele alınması lazım. Çocuk zaten okuldan uzaklaştırılmış, bir disiplin cezası almış, bu çocuğun iki gün sonra öğretmeniyle bir tartışma yaşayacağı, öğretmenine bir eylem yapacağı belli; bu, bence çok önemli, bunu da gördük.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Açık lisede okusun yani.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Tabii.

Yakın zamanda 17 yaşındaki bir çocuk öğretmenini hunharca katletti. Bunun bence aslında tek bir merkezden ele alınması gerekiyor yani çocuğun risk haritasının çıkartılması gerekiyor, sadece soruşturma, kovuşturma anlamında değil, eğitim anlamında da çocuğun risk haritasının çıkartılması gerekiyor. Bu çocukları izleyecek bir takip mekanizmasının ortaya konulması gerekiyor, daha sonradan da bu çocuklarla sürekli olarak görüşülmesi gerekiyor; aileler görüşecek, psikolog, pedagoglar görüşecek. Bu çünkü göstere göstere genelde böyle oluyor; çocuğun canı sıkıldı, birden suç işlemiyor, çocuğun meyilli bir yapısı var, ortamı var, okul ortamı var, sosyal çevre ortamı var, aile ortamı var, daha sonradan da suç oluşuyor. Bunların bence tek bir merkezde toplanıp risk haritasının incelenmesi gerekiyor. Tabii, bizim burada Adli Sicil İstatistik Genel Müdürlüğümüz var. Burada temsilcimiz Berkay Bey var. Orada da bizim bu konuda elimizde veriler çok fazla, hatta mahalle mahalle, ev ev, orada hangi saatlerde, hangi suçun, kim tarafından, nereden işlenebileceğine dair elimizde çok fazla veri var, bu da bence katkı sağlayacaktır.

Berkay Bey, söz almak ister misin? Berkay Bey de Mağdur Hizmetleri Daire Başkanımız.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bir şey söyleyeyim, ondan sonra olabilir mi? Çünkü sizin söylediğinizin hemen üzerine söylenmesi gerekiyor.

Veri var Sayın Bakanım, Adalet Bakanlığımızda da var, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızda da var, çok güzel veri var fakat bu verinin kurumlar arası iş birliğinin içinde bu veriye bina edilecek bir aksiyona dönüşmesi yapılandırılmamış. Şundan dolayı biraz da: KVKK'den dolayı kurumlar birbirleriyle veri paylaşamıyor. Hâlbuki etik bir şey yapayım derken aslında etik olmayan sonuçları oluyor, o çocuğu kaybediyoruz. Onunla ilgili verileri paylaşma noktasında da hukuk grubumuzun bir önerisi olmuştu. Alper Bey ne demiştiniz siz onunla ilgili? Millî Eğitim Bakanı diyor ki: "Ben veriyi paylaşamam çünkü KVKK şeye aykırı, işte...

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Gerekirse ailenin rızası alınabilir, çocuğun rızası alınabilir.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ama orada bir düzenleme...

ADALET BAKANLIĞI CEZA İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKANI ALPER AKSOY - Şöyle Sayın Bakanım, Sayın Başkanım; KVKK'nin hassasiyetlerine sadık kalarak Millî Eğitimin gerek branş öğretmenlerinin gerekse rehberlik öğretmenlerinin edindiği somutlaşmış risk faktörü içeren çocuk bilgilerini biz gerek okul yönetiminin diğer bakanlıklarla, ilgili bakanlıklarla paylaşması konusunda bir taslağımız var KVKK hassasiyetlerine sadık kalarak, zaten o kırmızı çizgi o anlamda. Yine, böyle bir taslağımız var, sizlerle paylaşalım Sayın Bakanım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çünkü BTK yetkilileri de gelip sunum yaptıklarında pek çok konuda aslında bu veri paylaşma hassasiyetinden dolayı bazı şeylerde aksiyon alamadıklarını anlatmışlardı, bunu bir düzenlemek iyi olacak gibi görünüyor Sayın Bakanım.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Evet, bizim Mağdur Hakları Daire Başkanlığımız var, bu "hassas gruplar" dediğimiz çocuklarla ilgili birimimiz var.

Berkay Bey, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI BERKAY ALTUĞ - Sayın Bakanım, ben de bunlarla ilgili olarak şunları dile getirmek isterim: Başkanlığımızın taşrada bulunan 179 Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüğü bünyesinde Mükerrer Suçluluğun Önlenmesi Çalışma Grubu oluşturuldu. Bununla ilgili olarak ilk önce 12 pilot ilde başladı, daha sonra eklenenlerle birlikte 21 müdürlükte bu çalışma yapıldı. Bu çalışmada bizim müdürlüğümüzün yanı sıra, bu konuyla ilgili olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarından temsilciler de bulundu. Bunun sonucunda, 2024 yılı içerisinde 83 tane, 2025 yıl içerisinde de 74 tane suça sürüklenen çocukla ilgili takibat yapıldı. Suç işledikten sonra tekrar suça meyilli bulunup bulunmadığıyla ilgili aktif bir takip yapıldı. Bunun sonucunda da 2024 yılında 40 çocuğumuzun, 2025 yılında da 42 çocuğumuzun yeniden suç işlemeye meyilli olmadığına dair takip sonucu elde edildi. Bunun haricinde, bizim...

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Yani bizim takip eden bir birimimiz var.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI BERKAY ALTUĞ - Tabii ki.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Suç işlendikten sonra da...

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI BERKAY ALTUĞ - Adli destek müdürlüklerimiz ve ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarının katılımıyla gerçekleştiriliyor Sayın Bakanım.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Başkanım, ilgili hangi kurumlar?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI BERKAY ALTUĞ - İl millî eğitim müdürlüğü, aile, sosyal politikalar il müdürlüğü, konuyla ilgili olabilecek odalar ve borsalar birliğinin oradaki oda temsilcisi dâhil her türlü...

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Sağlık Bakanlığı var mı?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI BERKAY ALTUĞ - Tabii ki. Bütün kamu kurum, kuruluşlarından; Emniyetten, Jandarmadan...

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Biz veri alıp ortak olarak takibat yapabiliyoruz.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI BERKAY ALTUĞ - Aynen, bu paydada buluşabilecek bütün paydaşlar...

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - 2026 yılında verimiz nasıl, 2026 yılında yaptığımız takiplerde?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI BERKAY ALTUĞ - Şu anda onunla ilgili sayı net olarak henüz oluşmadı.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - 2025 yılında ne kadar?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI BERKAY ALTUĞ - Sayın Bakanım, 2025'te 42 çocuğumuzun suç işlemekten uzaklaştığına dair verimiz var. 2025 yılında 74 çocuğu takibe almıştık, 74 çocuktan 42 çocuğun suç işlemekten uzaklaştığı tespit edildi.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Başkanım, süre ne kadar? Yani bir yıllık süre için mi? Mesela, uzun dönem sonuçları, iki yıl sonra, üç yıl sonra bu çocuklara ne oluyor?

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - 2023 yılında çocuğu takibe başladın ama 2025'te suç işledi mi, 2026'da suç işledi mi?

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Yani uzun dönem sonuç var mı, kısa dönem mi?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI BERKAY ALTUĞ - Yani en nihayetinde zaten çocuk 18 yaşına kadar kabul edildiği için 18 yaşına kadar bir takibat yapılacaktır müdürlüğümüz ve...

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Var mı elinizde böyle bir veri?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI BERKAY ALTUĞ - Şu anda onunla ilgili herhangi bir veri yok ama bununla ilgili yine yazılı olarak da...

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Bir çalışma yapalım.

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI BERKAY ALTUĞ - Evet.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Sizin söylediğiniz kıymetli, takip yapılır, senelik değil, daha sonraki senelik de...

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI BERKAY ALTUĞ - Tabii ki.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Berkay Bey, başka var mı söyleyeceğin bir şey bizim Mağdur Hakları Daire Başkanımız olarak yapmış olduğumuz...

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI BERKAY ALTUĞ - Efendim, şunu da dile getirmek istiyorum: Başkanlığımız ve UNICEF iş birliği içerisinde çocuklar için yön projesi yapıldı. Bu, geçen yıl başlamıştı, 15 Ağustosta başladı, kasım ayında açılışı yapıldı. Burada da yine çocuklarımızın ceza adalet sisteminden adli sicil kaydına, ilk kez suç işleyen ya da daha basit suçları işleyen çocuklarımızın adli sicil kaydı oluşmadan adalet ceza sistemi içerisinden en az hasarla veya rehabilite olarak çıkması hedeflenmekte. Bununla ilgili olarak da yine diğer paydaşlarla -yani Bakanlığımız Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ana paydaşımız ve UNICEF'le birlikte- saha ziyaretlerimiz de olacak. Pilot illerimiz belirlendi. Bunlar belirlenirken daha çok çocuk mahkemelerinin bulunduğu ve bizim çocuk adalet merkezlerimizin bulunduğu iller tercih edildi. Dünya örnekleri de incelenerek, bu hususta Birleşmiş Milletlerin de bizden beklediği 12 cezai ehliyetin sınırı olan 12 yaşın yukarıya çıkarılıp çıkarılmayacağı ya da 15-18 yaş aralığında bulunan çocukların az önce bahsettiğim gibi, ceza adalet sisteminden ceza almadan nasıl rehabilite olarak çıkacağının yolunu araştırmaya koyulacağız. Böyle bir projemiz var, projemiz devam ediyor Sayın Bakanım, 2028 yılında sonuçlanacak, sonuçlarını da açıklayacağız.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Katkı sunmak isteyen var mı? Sayın Başkanım, böyle yapalım isterseniz söz almak isteyen ya da katkı sunmak isteyen...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ben bir şey söyleyebilir miyim Sayın Bakanım.

On birinci yargı paketine bu çocuklarla ilgili kanunlar girmişti, sonra komisyon çalışmasının nihayetinde daha olgunlaşmış bir şey olsun diye çıkarılmıştı fakat eğer o hâliyle girseydi mesela, o o zaman geçseydi, bu, Atlas'ın katilini etkileyecek bir şey

olmayacaktı çünkü yine 15'ten başlatıyordu yani acaba suçun mahiyetine göre, çok böyle vahşice, gaddarca işlenmiş suçlara göre, o yaştan ziyade, hani bazı suçları istisna getirmek şey olabilir mi diye onu bir...

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Biz çalışma yaptık orada suç tiplerine göre. Hangi suçlarda biz... Hâkimin takdirine bıraktık; yetişkinler gibi ceza alacak.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bir sene önce öyle demiştim hatırlıyor musunuz, böyle olması gerekir diye. Neyse...

Bir de Sayın Bakanım, Komisyon Başkanı olduktan sonra bana cezaevinden çocuklar çok fazla mektup yazdılar. Sizinle de birini paylaşmak isterim. Mesela diyor ki: "Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasından dolayı ben de hep bir cezasızlık algısı oluştu. Mükerrer suç işledim, işledim, işledim, işledim farkında olmadan. Şimdi yüz sene bilmem kaç ay ceza almış çocuk var mükerrer suçtan." Hatta şöyle demiş: "Siz bana ilk sistemle karşılaştığım zaman öyle çok da abartmadan bir ceza verseydiniz benim gençliğim yanmazdı." diye. Ben burada şunu savunmuyorum: Hemen çocuklar böyle ceza sistemiyle karşı karşıya gelsin demiyorum ama bu yaptırımların da bir tanımlanması lazım. Mesela, biz 12 yaşın altına cezai ehliyeti yok diyoruz ama -bir yaptırım- mesela bir sosyal projede çocuk çalışabilir, özür dileyebilir, yaptığı hatayı telafi edecek bir şey de bulunabilir, yaşlılar evini ziyaret edebilir, bir şeylerin olması gerekiyor çünkü hiçbir şey olmayınca "Nasıl olsa bu suç değil." duygusu çocukta yerleşiyor yani yaptırımların da... Şu anda çok tanımsız bir güvenlik tedbirleri ve koruma tedbirleri... O 5'inci maddedeki güvenlik tedbirleri de tanımlı değil tam, 5'inci maddeye şey yapıyor.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Çocuk Koruma Kanunu 5'inci maddedeki tedbirleri zorunlu olarak uygulama var.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, tedbir de işte barınma vesaire vesaire. Hâlbuki bu çocuk bir suç işlemiş, güvenlik tedbirinin o suça yönelik bir yaptırımının olması lazım onun yaşına uygun. O 5'inci maddeye havale ediyor, orası boş kalıyor yani.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN - Eğitim ve danışmanlık...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Doldurmak lazım, yapılandırılmış değil, o da cezasızlık algısını besliyor. Bu arada ben şunu söyleyeyim, yanlış anlaşılmak istemem: Ben halk sağlığı uzmanıyım, önlemeye daha çok inanıyorum, çocuklara ceza verelim diye bir muradım yok ama önlemenin de yapılandırılması gerekiyor rehabilitasyon... Burada sistemde boşluk var, onu da belirtmiş olmak isterim.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Katkı sunmak isteyen var mı kıymetli başkanlarımızdan, üyelerimizden ya da heyetten? Buyurun.

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Sayın Bakanım, çok teşekkür ederiz öncelikle her şey için.

Benim şu kollukta ifade alma olayına biraz kafam takıldı yani ben onun o kadar çok hızlı hareket edilmemesi gerektiğini düşünüyorum bu konudaki çalışmanın çünkü tamam, belki bazı subjektif olaylardan hareketle, canımız daha çok yandığı için belki bu şekilde düşünüyoruz, hâkim, savcılarımız da düşünüyor olabilir, Emniyet güçlerimiz de düşünüyor olabilir ama kâr-zarar dengesine çok iyi bakmak lazım diye düşünüyorum çünkü orada yapılacak bir günlük gecikme belki çocuğun hayatı için çok daha fazla yanlış yola sevk edecek bizi. Ekiplerin, Emniyet güçlerinin çok profesyonel noktaya gelmesi çok önemli ama çok zor bir şey Başkanım o da yani hani onu bütün Türkiye genelinde, bütün kolluk birimlerinde sağlayabilmek çok zor bir şey. Onun için...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok ağır cinayetlerde olamaz mı? Mesela diyor ki Emniyet: "Orada o anda edindiğim bilgiyi delil olarak kullanamıyorum. Gözümle gördüğümü, çocuğun söylediğini delil olarak kullanamıyorum çünkü ifadesini değiştiriyor, bambaşka bir şey. Bu sefer de mağdurun hakkı korunmuyor."

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - İşte çok hassas bir denge.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Her suçta değil ama mesela ağır cinayet suçlarında hemen böyle suç aletinin bulunması, şu, bu falan hızlı hareket etmek gerekiyor.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Bunu zaten savcı arkadaşlar da yapıyor, orada savcılık da yapıyor. Zaten savcının talimatı üzerine kolluk çalışıyor.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ama savcı ve hâkimler de bu konuda görüş bildirmiş.

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Onlar belki iş yükünden, bilemiyorum.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - İş yükünden korkuyordur.

Ben de Başkanıma katılıyorum. Şimdi karakolda alınan ifade de çocuk etkileniyor; hiç bilmediği bir ortama giriyor, orada sonuçta bir nezarethane var. Şimdi burada aklımıza hep "suç işleyen çocuk" deyince böyle katil, cinayet yanlısı çocuk değil, burada normal bir şey de olabilir yani.

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Avukatı gelene kadar zaten bir işlem yapılamıyor ama avukat gelene kadar bile yönlendirme mümkün zaten.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Kolluk zaten şunu demişti: "Katalog suçlarda bunu istiyoruz çünkü mesela uyuşturucuyu nereden aldığını o anda söyleyecek, ben ona gideceğim belki, hemen şey yapacağım." O süreç... Ellerinin, kollarının bağlı olduğunu... Hakikaten bunu söyleyen Emniyet güçleri de böyle çocuk düşmanlığından değil, çok yumuşak...

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Mutlaka, tabii ki.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Başkanım, bence onu biraz değerlendirmemiz lazım.

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Çok hassas çalışmak lazım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Değerlendirmek lazım.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Ben uygulamadan da geliyor, onun artı, eksi yönleri elbette var çünkü daha sonradan "Baskıyla ifadem alındı." diyecek, ifadeyi değiştirecek. Şu anki sistem aslında güzel.

FATMA SERAP EKMEKCİ (Kastamonu) - Ben şunu hatırlıyorum, tabii, çok yanlış bir çoğu, artık yapıldığını düşünmüyorum ama: Ben de müdafi olarak bir dosyaya gittiğimde çoğu zaman bazı arkadaşlar söyler -özellikle CMK avukatlarımız- derlerdi ki: "Her şey hazırlanmış, bize imzaya kalmış, basit bir şey diye alıverdik." İyi niyetten yapılıyor belki ama -düşünmüyorum artık yapıldığını ama- böyle şeyler de bazen olabiliyor. Çok hassas çalışmak lazım diye düşünüyorum naçizane.

Sağ olun.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Başka katkı sunmak isteyen var mı?

ADALET BAKANLIĞI ADLİ DESTEK VE MAĞDUR HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI BERKAY ALTUĞ - Sayın Bakanım, ben başka bir boyuta da biraz dikkat çekmek istiyorum. Basın özgürlüğünü parantez içinde tutarak, şiddete yönelik eylemlerin gündüz kuşağı programlarında ve akşam haberlerinde çok detaylı bir şekilde işlenmesi, bu suçları işleyen kişiler bakımından da ya da potansiyeli olan ya da işlemiş kişiler açısından normalleştirilmesine de biraz sebebiyet vermekte.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Bunu biz çalışıyoruz pakette. İnşallah sizin önerilerinizle birlikte... Bizim çalıştığımız pakette var.

Buyurun, hoş geldiniz Sayın Vekilim.

ELİF ESEN (İstanbul) - Hoş bulduk Sayın Bakanım. Teşekkür ediyoruz ev sahipliğiniz için. Ben ayrıca, bir teşekkürü de sayın akademisyenlerimize, hocalarımıza yapmak istiyorum. Çok nitelikli bir çalışma yürüttüler sağ olsunlar ve hepimiz için ufuk açıcı olduğunu düşünüyorum. Çok çarpıcı sonuçlar ama aslında bu çarpıcı sonuçların tablosunu biz toplumda görüyoruz, yaşıyoruz. Bunlar bizim çok da şaşırdığımız şeyler değil. Bugün bir sorunumuz var. Önemli olan, sorunun ve durum tespitinin doğru ve gerçekçi yapılması gerektiği ve objektif de düşünülmesi gerektiği noktasındayım.

Sayın Bakanım, biz artık dört ayı tamamlıyoruz bu çalışmalarda. Sayın Başkana teşekkür ediyorum. Bu kıymetli bir Komisyon oldu ve Sayın Başkan da hem koruyucu, önleyici tedbirler kapsamında kendi uzmanlık alanı doğrultusunda hem de farklı tarafları dinlemek ve o gerçekçi ve samimi olmak kısmını önemsiyorum noktasında çok da sağlam durdu.

Şimdi, Komisyonun ilk başladığı andan itibaren uzun yıllardır bu özellikle dezavantajlı çocukları çalıştım ben, sivil toplumda da TED desteği alan ailelerin çocukları, göçmen çocuklar; bunların suça sürüklenme potansiyelleri de ne yazık ki yüksek oluyor. "Kırılgan kesimler" diyoruz ya biz yani o kırılgan kesim en ufacık bir hani "Rüzgârın üflemesiyle..." derler ya yani devredilebilecek çocuklar, aileler bunlar, desteklenmesi çok çok önemli. Biz Komisyonun en başında başladığımız zaman şöyle bir önerim olmuştu, Sayın Başkan da hatırlayacaktır ve ardından da senkronize aslında düşünerek yol aldık Komisyonda: Bizim ülkemizin geldiği bu noktada belki sadece bir bakanlığı -işte "Biz şu bakanlıkla ilintiliyiz, şöyleyiz."- değil, bir seferberlik hâline ihtiyacımız var. Bizim çocuklarımız bu kadar yüksek oranda suça karışıyorsa, yargı mensuplarımız bile, bu işin içinde olanlar bile "Bir şeyler yapılmalı." diyorsa öyleyse bu bir seferberlik hâlidir.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Sorun var.

ELİF ESEN (İstanbul) - Ben burada sizin inşallah fark oluşturabileceğinize inanıyorum. Aile Bakanlığımızla da yakın dirsek temaslarımız var. Ben DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısıyım aynı zamanda ama çok da olumlu bir muhalefetle "Bakın, burada şöyle bir sorun var, şöyle bir ihtiyaç var." dediğimizde Aile Bakanlığımız da buna kulak kabartıyor ve bir eksiklik varsa gidermeye çalışıyorlar. Bizim bu "seferberlik" başlığı, çatısı altında da acilen bir ulusal çocuk izlem sistemine ihtiyacımız var. Bu izlem sistemi dijital bir veri sistemi içinde olmalı. Az önce de değerli arkadaşımız, uzman arkadaşımız bahsetti, KVKK sınırları içinde ama yani her bir bakanlığın ayrı iş yaptığı, "Biz şunu şöyle yaptık, böyle yaptık." "Ya, bu sorumluluk sizde." "Yok, bizde değil, sizde." değil, eş güdümle, koordinasyon içinde çalışabilecekleri bir ulusal izlem sistemine, bu bir ulusal ajans olabilir, bu bir bakanlıklarüstü çatı olabilir, bu bir belki -cumhurbaşkanlığı sistemiyle yönetilen bir ülkeyiz-Cumhurbaşkanlığı tarafında bir çocuk ajansı, ulusal çocuk ajansı olabilir ve bakanlıklar arası koordinasyon... Burada bir orkestra şefliği gibi "Ya, bu yetki bende değil, şu kadarı bende." değil, hayır, ortak bir istişareyle verilecek kararlarla, yetki ve sorumluluk dağılmasıyla, bu dijital veri sisteminin kademelendirilmiş yetkiyle, ilgili müdürlere, başkanlara açılabileceği, görülebileceği... Buna örnek verecek olursam, bakın, Aile Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve ben bunlara bir de koruyucu, önleyici tedbirlerin öncesini ve sonrasını eklediğimde -yani bir suç, suç işin sonucudur, suç olduktan sonra da korumak gerekiyor aileyi ve çocuğu- dolayısıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. Bütün bu bakanlıkların entegre çalışması lazım. Neden? Önce suça karışmayı önlemek için. Suça karışmışsa ki bu hiç istemediğimiz bir şey ama çıktıktan sonraki hayatı ne olacak? Yani çocuk, tamam, suç verelim, o suç çocuğu eğer daha geriye itecekse, toplumdan koparacaksa bu da sıkıntı yani bizim mükerrerliği önleyecek koruyucu, önleyici tedbirleri almamız bu izlem sistemiyle olabilir ve yani bir kere izlemek değil, burada evet, kök sorumluluk Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığında. Mahalle bazlı bir izleme sisteminin olması; kısmen aslında hayata geçirildi. Bir risk haritalandırması yapılıyor ama bunun Türkiye'ye yaygınlaştırılması, özellikle riskli ailelerin, bireylerin tespiti ve izlenmesi ve bu izlemenin devam etmesi son derece önemli. Asıl teknik çözümün burada olduğunu düşünüyorum. Eğer bu yapı oturtulabilirse aslında hepinizin işi kolaylaşacak ve mahallede birisi şiddet görüyorsa, bir kadın şiddet görüyorsa nereye gider? Yani ilk önce kendisi aile içinde onu tolere etmeye çalışıyor ama gittiği yer İçişleri Bakanlığı -az önce İçişleri Bakanlığını saymadım- kolluk güçleri. "Ben şiddet gördüm." ya da darp görmüşse, bir yerinde kırık, çıkık, morluk varsa Sağlık Bakanlığına gider. O noktada da işte ortak bir raporlama sisteminin olması ve o bireyle temas kuran kurumların sisteme, bahsettiğim izleme sistemine rapor girmesi, o raporlar üst üste girildiğinde aslında o sistem üst üste o alarmları vererek, belki de kademelendirilerek sarı, kırmızı, turuncu gibi kriz belirtisi de verebilir. Ha, burası çok dikkatle izlenmesi gereken bir aile ya da birey sinyalini alabiliriz.

Son olarak şöyle toparlayabilirim: Bu sistemin en önemli aygıtlarından birinin Sosyal İnceleme Raporları (SİR) olduğunu düşünüyorum çünkü sosyal incelemeci, bir sosyal hizmet uzmanı, bir psikolog, pedagog o ailede şiddeti görebilir, o çocukta bir anomaliyi görebilir. Aslında, belki de çok kolayken... O koruyucu, önleyici tedbirler, en ucuz maliyetli işlerdir -olduktan sonrakiler maliyetlidir- olmadan önleyebilir. Dolayısıyla, belki, az önce Sayın Genel Müdürümle de bir sohbet ettik. Bu SİR raporları deyince o da

"Üzerinde çalıştığımız rapor sistemi var." dedi. Çok kıymetli olur. Bu sisteminin her bakanlık için ayrı telden çalan değil, ortak bir rapor, aynen e-reçete gibi ve dijitale girildiğinde görülebilecek bir rapor olması çok kıymetli olur.

Kolaylıklar diliyorum hepinize.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Sayın Başkan, bence de çok kıymetli söylediklerinizi. Çünkü şöyle oluyor, ben uygulamadan da geldiğim için, bakanlıklar topu birbirine atıyor. Diyor ki: "Bu bizim görevimiz değil." Bizim hâkim, savcılarda da oluyor. "Tamam, bu bizim görev alanımızda yok. Çocuk olduğu için Aile Bakanlığının görev alanı, işte, Adalet Bakanlığının görevi alanı." Bunun tek bir merkezden, gerekirse Cumhurbaşkanlığı bünyesinde bir birim kurulup takibi daha kolay. Bence bu çok kıymetli Başkanım, bunu bence siz raporlama aşamasında da değerlendirebilirsiniz çünkü genelde zaten çocuklarla ilgili ya da mağdur kadınlarla ilgili problemden dolayı bir yetki karmaşası çıkıyor. Herkes yani sorumluluk almak istemiyor. İşte, "O, onun görevi, Aile Bakanlığının görevi, Millî Eğitim Bakanlığının görevi." Ya, biz müzekkere yazarken bile bazen -burada uygulamacı hâkim arkadaşlar da vardı- nereye yazacağımızı karıştırıyoruz. "Ya, biz buraya mı yazalım, oraya mı yazalım, Aile Bakanlığına mı yazalım?" diyoruz. Burada aslında sizin dediğiniz doğru, tek bir merkezde toplanması gerekiyor. Aynı şekilde, buradan da izleme mekanizmasının devreye girmesi gerekiyor.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Buyurun.

ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Öncelikle, kabullerinden dolayı Sayın Bakanıma da teşekkür ediyorum.

Anket formunda bir şey dikkatimi çekti Sayın Bakanım, yargı mensuplarımızın yüzde 53,1'i aile sorumluluğunu güçlendirecek hukuki düzenlemelerin en etkili olacağını düşündükleri reformlardan biri olduğu kanaatinde olduğu sonucu çıkmış. Yine, diğer anketimizde yüzde 71,4'ü ebeveynlere yönelik yaptırımların çocuk koruma sisteminin etkinliğini artıracağı düşüncesinde olduğu kaydedilmiş. Sizin bu konudaki düşüncelerinizi merak ediyorum ve dünya örnekleri nasıl, ebeveynlere bir sorumluluk var mı dünyada? Şimdi Mecliste görüştüğümüz bir yasa var. Orada da belli yaş altı çocukların sosyal ağlara girişinde ebeveynlerine belli bir sorumluluk yükleniliyor yeni düzenlemeyle. Etkili ve caydırıcı olur mu ebeveynlerin sorumluluğu?

Bir de öncesinde bu soruyu önceki toplantılarda da aslında sormuştuk ama gelen bürokrat arkadaşlarımıza, tam cevabını alamamıştık. Suça sürüklenen çocukların suç işledikten sonra kolluk kuvvetleriyle getirildiğinde bunların suçu uyuşturucu etkisi altında işleyip işlemediği bakılıyor mu? Zannedersem, önceki toplantılarda hani çok bu konuda ihtiyaç olmadığı şeklinde bir cevap verilmişti de. Bu konuda sizin düşüncenizi merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Ben zaten katılmış olduğum bir canlı yayında söylemiştim, hatta birden ortalık karıştı. Bunun uygulaması var, Norveç'te var. Ben de sizin gibi düşünüyorum. Yani, aile demek sadece çocuğun cebine harçlık koyup okula göndermek değil. Şimdi, bakın, hepimizin çocuğu var, bir çocuk kolay yetişmiyor yani ebeveyn sahip çıkacak çocuğa. Burada bizim dediğiniz 233'üncü madde var. Burada ailelere de sorumluluk yüklemek lazım. Denetim, ihmal ve tedip hakkı yani sonuçta tedip hakkı var ailenin, çocuğun üzerinde denetim hakkı var.

Burada, tabii, şöyle bir endişe çıkıyor karşı algı olarak: İşte, suçların şahsiliği ilkesi var. "Ya, çocuğun işlediği suçtan dolayı aileyi nasıl sorumlu tutarız?" Ama burada bence mutlaka ailelerin de bu sürece sahip çıkmaları gerekiyor. Mesela, benim az önce dikkatimi çekti, ailelerin yüzde 49,6'sının çocuğun işlemiş olduğu suçtan dolayı soruşturma ve kovuşturmadan bihaber yani haberi yok. Çocuk bir suç işlemiş, ailesinin haberi yok.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, ihmal ve istismar örneği.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Gerçekten çok önemli bir şey. Ben kesinlikle sizin gibi düşünüyorum yani burada ama tabii, toplumumuzun, kamuoyunun, genel kamuoyunun buna inanması lazım. Alıştırmak lazım, bu konuda da tabii sizin...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Bakanım, zaten kamuoyundan da böyle bir talep var. Yargı mensuplarıyla da şey yapıyor. Yani dünyada örnekleri var, bir ailenin istismarı, ihmali, hatta suça teşviki varsa... Şimdi, çocuğu suça sürüklenen olarak edilgen kılıyoruz, bunu sürükleyenlere de ceza vermezsen çocuğa da zaten vermezsen bu suçun karşılığı ne olacak? Yani orada bir boşluk var.

Buyurun Sayın Vekilim.

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Misafirperverliğiniz için teşekkür ederiz.

Ben size bir rapor hazırlamıştım, bugün anket çalışmasıyla örtüştüğü için de çok mutlu oldum. Sayın Orhan Ateş Vekilimin de söylediği gibi, yüzde 51 oran aile sorumluluğu güçlendirecek hukuki düzenleme istiyor; yine, yüzde 11 yargı mensubu ebeveynlere yönelik yaptırımların artırılarak çocukların suç işleme oranının düşürüleceğini söylüyor. Bunun bir de sağlık ayağı var. Ben çocuk doktoruyum, ailem de -kızlarım, eşim- çocuk psikiyatristi. Burada, bunun başka yani bizim kanunlarımızda -kanunlarımızı da çıkardım, Çocuk Koruma Kanunumuzu- çocuğun bakım ve eğitim giderleri, işte, "çocuğun bakımı ve eğitimi ve onun menfaatini gözetecek gerekli kararlar" sağlık yok burada. Mesela, en son öğretmeni öldüren şahısla ilgili, hastanede yatarken baba imza atıyor, "Her türlü sorumluluğu alıyorum, öldürme dâhil." diye imza atıyor. Çocuğun tedavisini engelliyor, yatan çocuğu engelliyor. Yani, biz Suça Sürüklenen Çocuklarla İlgili Araştırma Komisyonumuzda psikiyatristlerin bize sunduğu raporda suça sürüklenen çocukların yüzde 91 psikolojik tanısı var. Bu tanı da hiperaktivite ve davranım bozukluğu yani sağlıkçı olmadığınız için bilemeyebilirsiniz, bunlar tedavisi olan hastalıklar. "Psikoz, şizofreni." demiyor arkadaşlar, davranış bozukluğu ve dikkat eksikliği. Bu çocuklar, aileleri fark edilse veya okulda fark edilse, tedavi olsa bunlar suç işlemeyecekler. Onun için, bu çocukların önemli bir kısmının erken dönemde tanı alması, etkin şekilde tedavi edilmesi ve bunlardan ailelerin sorumlu olması lazım.

Yine, biz, çocuk doktoru olarak... Çocukların tedavi edilmesine izin vermeyen, aşı yaptırmayan, topuk kanı almasına izin vermeyen aileler var. Topuk kanı dediğimiz 6 tane hastalık ve bu hastalıklar erken tanı ve tedavisi olan hastalıklar. Eğer olmazsa ağır zekâ geriliği, ağır deformite bırakan hastalıklar. Yazık yani çocuğa da yazık, devlete de yazık, aileye de yazık. Yani, bizim çocuğun

sağlığını da ailelerin koruma yükümlülüğünün olduğuna dair ve cezai müeyyide olmasına dair doktorların elini güçlendirecek bir kanun maddesi eklememiz lazım.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Bunu biz çalışma yapalım; 233-235.

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Ben rapor da ekledik, size raporu da teslim ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Bakanım, Vekilimize bu konuda tamamen katılıyorum ama böyle bir şey işte... Mesela, en son bir topuk kanı almadığı için bir çocuk çok ağır engelli kaldı. Hakikaten ama bu doğal, alternatif tıp falan deyip bunları şey yapıyorlar sanırım.

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Ama bu tanı ve tedavi. Tedavisi olan hastalıklar yani. Çocuk geri zekâlı olacak, hipotroidi dediğimiz bir hastalık var, çok basit yani troid hapını geri verince çocuğun tamamen sistemi normalleşiyor. Yazık değil mi bu çocuğa ya! Yani, zekâ geriliğinden ağır malnütrisyona kadar giden her türlü hasarı yapıyor, çocuğun sağlık hakkını elinden alıyor aileler.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Buyurun.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, kıymetli Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlarımız; ben de öncelikle hepinizi saygı ve sevgilerimle selamlıyorum.

Sayın Bakanımıza ev sahipliği için teşekkür ediyorum. Yeni görevinde de başarılar diliyorum Sayın Bakan Yardımcılarımızla birlikte.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Sağ olun, teşekkürler.

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Tabii, bu sadece suça sürüklenen çocukları konuşuyoruz ama bu toplumun genelinde son yıllarda bir dejenerasyon var, bir bozulma var. Yani, sanki biz yirmi sene önceki, otuz sene önceki toplum yerinde duruyordu da sadece çocuklarımız mı bozuldu ya da suça sürüklendi gibi, bunlara bakmak lazım. Özellikle, anketlerde hocalarımızın değerli çalışmaları var; orada da toplumun her kesiminin ya da bu işle ilgilenen herkesin söylediği güçlü ailelerin çocuklarının suça karışma oranı minimize edilmiş. Acaba biz aileyi yerinde bıraktık mı? Yani, ailenin yüksek menfaatleri... Tabii ki bireysel özgürlüklerin kullanılması çok çok önemli, ben onlara bir şey demiyorum ama sonuçta baktığınızda aile kurumunun da bir hakları var. Aile kurumunu koruyabiliyor muyuz? Hâkimlerimiz, savcılarımız çok çabuk evden uzaklaştırma veriyor. Az önce kısmen değinildi, yeni tartışma alanları açmak istemem ama 2005 yılında zinanın suç olarak kaldırılmasından tutun da toplumu menfi etkileyen birçok kötü etken var, unsur var. Bunlardan biri de -Radyo Televizyon Üst Kurumu yetkilileri geldiğinde de görüştük- acaba şu anda televizyonlarımızdaki diziler, yapılan programlar, Türk kültürünü, örfünü, ananesini, inancımızı yansıtan programlar mı, önce bunlara bakmak lazım. Kim tutuyor bizim elimizi yani iktidar olarak, Cumhur İttifakı olarak biz burada düzenleme yapmak istedik de birileri elimizi mi tutuyor? Hayır. Televizyonun kimin olduğuna bakılmaksızın aileyi bozan bu nedenleri ortadan kaldırmamız lazım. Tamam, baba figürü -işte, hocalarımızla söylediler- baba otoritesi evden ayrıldığı zaman suça karışma oranı daha fazla. Eğer bir baba evde ailesine, eşine, kızına giyimiyle kuşamıyla ya da belli bir otorite ortaya koyduğunda, hemen evden uzaklaştırdığımız zaman, iki ay sonra bu baba başı önde evine girdiği zaman acaba babalık figürünü yerine getirebilecek mi? Önce bir bunlara bakmak lazım.

Daha sonra da geçen hafta Millî Eğitim Bakanımızla çok kıymetli bir toplantı yapıldı. 28 Şubat sürecinde, efendim, "İmam hatiplerin önünü kesiyoruz." diye o zamanki siyasi alınan bir karardı. Ben de bir imam hatipli olarak katsayı adaletsizliği yapılıyor zannettik ama bu 28 Şubat sürecinde alınan kararlar toplumumuzun, toplumumuzun her kesimine bir dinamit gibi bırakıldı ve bunun toplumun diğer kesimlerine de çok ciddi yansımaları oldu. Bunun nedenlerinden biri de efendim, on iki yıllık kesintisiz eğitim, zorunlu eğitim. Millî Eğitim Bakanımız diyor ki: "Zorunlu eğitimi bitirme yaşı 18,9." Yani, 19 yaşına gelmiş bir çocuk liseyi yeni bitiriyor, genç olmuş. Efendim, daha bunun üniversitesi var, akademik kariyeri var, topluma kazanacak, evlenecek. Nüfus artış hızımız 1,36'ya düşmüş. Sadece bu çocuklarla ilgili değil, toplum elden gidiyor. Yarın biz cepheye sürecek asker bulamayacağız. Yaşlı bezi satışı çocuk bezi satışını Türkiye'de geçmiş, toplum hızla yaşlanıyor. 17 milyondan fazla emekli var, hâlâ da EYT'den emekli olacak insan var. Yani, bu kadar çalışanımızın bu kadar emekliye bakabilmesi mümkün değil. Onun için, bunları temel olarak, genel bir bütün olarak ele almak lazım, bu bütünlük içerisinde değerlendirmek lazım. Ne demek, 18,9 yaş yani 19 yaşına kadar çocuk ilkokulda, ortaokulda, lisede gözümüzün önünde suça karışıyor ve biz hiçbir şey yapamıyoruz. Bu nereden başlıyor? Öncelikle çocuk diyor ki efendim, ailede annesi, babası vücudunda sigara söndürmüş. Sizin anketlerde de bunlar açıkça ortaya koyuluyor. İşte, üvey babası, kafasını yarmış, oradaki yarık izini gösteriyor. Ben aynı zamanda Hükümlü ve Tutuklu Hakları Komisyonun dayım orada da görüyoruz. 12 yaşındaki, 13 yaşındaki çocuğu biz cinsel istismardan demir parmaklıkların arkasına koymuşuz. Bunlar doğru değil.

Bir öğretmenimizi... Efendim, neymiş? İşte, rehberlik öğretmeni gelmiş -Millî Eğitim Bakanlığında da söyledim- "İki sene sonra şuranı, şuranı, şuranı tutarsa ya da öperse bu istismardır." Bir öğretmenimize altmış beş yıl ceza verdik ya, böyle bir şey olabilir mi? Ortada hiçbir şey yok. 10 çocuk bir ailenin teşvikiyle birlikte demiş ki: "Öğretmen beni öptü." ya da "Öğretmen başını okşadı." gibi çok kolay cezaları veriyoruz. Bunların bence önüne geçilmesi lazım. Toplumda, dediğim gibi, çocuk ailede şiddeti görüyor, akranına aynısını yapıyor. Onun şiddet olduğunu bilmiyor, akran zorbalığı olduğunu bilmiyor, normal bir davranış gibi yapıyor. Şimdi, bizim burada, az önce hepimizin söylediği gibi bir hemen alarm durumuna geçmemiz lazım. Bu çocuğun ailesinde bozukluk var. Tabii ki aile birinci derecede sorumludur. Millî Eğitim Bakanlığına soruyoruz, işte, Sayın Bakanımız bilgi verdi. "Çocuk bir gün okula gelmezse ne yaparsın?" "Efendim, mesaj çekiyoruz." "İkinci defa?" "Efendim, yazılı olarak bildiriyoruz, aileye bildiriyoruz." Kardeşim, karşıda aile yok. Baba içeride, anne farklı, çocuğuyla ilgilenmiyor. Yani, o aile sorumluluğunu yerine getirmiyor diye bizim kurumsal sorumluluğumuz, toplumsal sorumluluğumuz ortadan kalkıyor mu? Ondan sonra senin gül gibi, gözüne bakarak yetiştirdiğin çocuğu hem de caminin çay ocağında, Atlas Çağlayan olayında olduğu gibi... Hani, "Çocuk kötü yerlere gitti." dersin, çocuk caminin çay ocağında, en güvenli yer diye düşündüğümüz bir yerde eğer bıçaklanıyorsa o zaman sadece bunu çocuğa yüklemek doğru değil. Burada öncelikle öğretmen orada bilgi verecek, bakanlıklar arasında koordinasyonu bizim sağlamamız lazım. Efendim, ondan sonra ne oluyor? Çocuk akran zorbalığına, akran zorbalığından sonra çevrede suça bulaşıyor. Sonra, tribün liderliği, taraftar grupları... İşte,

önceki İçişleri Bakanımız Bakanlıkla yaptığımız toplantıda söyledi. "11 tane organize suç şebekesinin 7 tanesi 18 yaş altında ilk suç kaydını oluşturuyor, 4 tanesinin de biz kayda girmese de bunun suç kaydı olduğunu biliyoruz." diyor.

Şimdi, taraftar gruplarına bakalım. Bunları gözetim altına almamız lazım. Şimdi, Türkiye'de yeni çıkan organize suç şebekelerine baktığınızda -isimlendirmeye gerek yok- tribün liderliğinden gelmiş, gözümüzün önünde, göz göre göre gelmiş. Ondan sonra da internette liste fiyatları var, "Öldürme şu kadar, yaralama bu kadar." gibi. Bunlara kesinlikle önlem almamız gerekir diye düşünüyorum. Bunları sadece çocuklara yüklemek doğru değil diye düşünüyorum.

Efendim, yine burada farklı şeyler var. Adli sistemle çocuklarımız tanıştıktan sonra -biz bunu diğer yetişkinlerde de görüyoruz- spesifik bir suçtan içeri giriyor, içeride bizim sanki cezaevlerimiz eğitim, öğretim, suç işleme yuvası hâline gelmiş. Bu doğru değil. Bunu nasıl ortadan kaldırabiliriz? Islahevleri, çalışma, iş yurtlarını nasıl geliştirebiliriz, nasıl meslek edindirebiliriz? Mesela, tutuklu ve hükümlülerimizin özellikle zirai faaliyetlerde bulunmasının önünü açabiliriz, tarımsal faaliyetlerde bulunmasının önünü açabiliriz, hem oradaki vaktini faydalı işlerle doldurur. Mesela, tutuklu veya hükümlüye soruyorsun, çöp dökmeye gitmek bile onun için bir aktivite oluyor. Eğer o aktivite ise tarımsal faaliyetlerde bunları değerlendirebiliriz diye düşünüyorum.

Yine, anketlerde de var. "Ne olmasaydı sen suç işlemezdin?" diye çocuklara sorduğumuzda anne babasının ayrılığından bahsediyor. İşte, demek ki burada anne-baba ayrıldığı zaman hemen bizim Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüz bu aileleri mercek altına almalı. Bunlara bakmamız lazım. Bunların çocuklarına daha hiç suça bulaşmadan bakmamız gerektiğini düşünüyorum.

Yine, hem yetişkinlerin hem de çocuklarımızın cezasını tamamladıktan sonra suç işlemeye meyilli ise takip edilmesi gerekir. İçişleri Bakanımız Ordu'ya geldiğinde, asayiş toplantısında orada hemen Jandarma Komutanımız söz aldı, araya girdi, kendilerinin takip ettiği bir uyuşturucu satıcısı aynı gün tahliye oluyor, jandarmamız onu takip ediyor. Hiç ortada suç yokken, adam cezasını tamamlamış, çıkmış dışarı; İstanbul'a uyuşturucu götürürken 24 saat geçmeden jandarmamız onu orada yakaladı. Demek ki bu adam bildiği işi yapıyor. Eğer bu bildiği işse, cezasını tamamladıktan sonra dışarıda da aynısını yapacağı kanaatindeyim. Onun için bunu bir...

Ben sadece, burada bu Komisyonu çok değerli buluyorum, Mecliste grubu bulunan tüm partilerin ortak önergesiyle kurulmuş bir Komisyon. 10 Nisan itibarıyla da bu Komisyonun görev süresi tamamlanıyor ama diğer konularla ilgili de toplumun geneliyle ilgili bir değerlendirme yapmamız lazım.

Efendim, neden 18 yaşın altındaki çocuklara suç işletiliyor? Çünkü ceza indirimi oluyor. Yazık günah, şimdi, Ahmet Minguzzi'yi katleden canilerin sekiz yıl yatarı olacak, dışarı çıkacak. Yani, bunu vicdanın kabul etmesi mümkün değil. Tabii ki çocukların yüksek menfaatlerinin korunması çok çok önemli ama ben Sayın Genel Başkanımızın bahsettiği gibi, eğer cinayet işlemeyi ayırt ediyor ise bizim o çocuğu yetişkinlerle, aynı cezalarla, aynı yasalarla yargılamamız gerektiğine inanıyorum. Burada hem suç şebekelerine de bir kuvvetli mesaj verilmiş olur. Yani, sen 15 yaşından sonra, 15 ila 18 yaş arasında suç işlemişse bile büyüklerle aynı yasalarla yargılarsan biraz daha caydırıcı olur diye düşünüyorum.

Daha söylenecek çok konu var ama ben vaktinizi almak istemiyorum.

Teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Sayın Başkanım, benim başım programım var, kusura bakmayın; siz burada devam edin, Bakan Yardımcılarımız burada, Genel Müdürlerimiz burada.

Sayın Başkanım bakanlıkta başka bir toplantımız var, bugün MGK de var.

Kusura bakmayın, sizi ağırlamaktan dolayı gerçekten memnun oldum.

Raporunuzu heyecanla bekliyorum, çok önemli. Özellikle biz on ikinci yargı paketine de başladık. Sizin önerileriniz bizim için çok kıymetli.

Hepinize ayrı ayrı geldiği için tekrardan teşekkür ediyorum.

Afiyet olsun diyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ayşe Böhürler Vekilimizin söz talebi var ne zamandır.

Kısaca tamamlayalım Sayın Vekilim, ondan sonra da zaten toplantımızı nihayete erdiririz.

AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) - Ben çok kısa bir şey söyleyeceğim.

Şimdi, burada Adalet Bakanlığımızın yetkilileri de var aslında. Çıkaracağımız bir yasa... 21 milyon çocuk var, Türkiye nüfusunun üçte 1'i çocuk. Anayasa'nın 41'inci maddesi daha önce ailenin korunması üzerineydi fakat 2010'da biz yaptığımız Anayasa değişikliğiyle buna çocuk haklarını da ilave ettik. Bizim çıkaracağımız yasanın Anayasa'ya aykırı olması mümkün değil. Biz 21 milyon çocuğun hakkını korumak zorundayız. O yüzden, sadece çocuk suçlulara bakarak çocuk haklarını göz ardı eden, ihlal eden bir yasa çıkaramayız Sayın Başkanım. Yani, bu konuda hem Anayasa Mahkemesinden geri döner hem uluslararası anlaşmalarda biz 1995'te Çocuk Hakları Sözleşmesini imzaladık. Uluslararası sözleşmeler, biliyorsunuz, birçok konuda son derece bağlayıcı yasal olarak. O yüzden çıkacak yasanın hem uluslararası sözleşmeler hem de Anayasa'nın 41'inci maddesine zıt olmaması lazım. Bunun ben bir çerçeve olarak bu Komisyonda korunması gerektiği kanaatindeyim.

Biraz önce Genel Müdürümüz söyledi 74 mağdurdan söz ediyor, 21 milyon çocuktan söz ediyoruz. Yani 74 çocuk suçluyu takip etmiş bir yılda Adalet Bakanlığı, bu rakamları kıyasladığımızda çocuk suçlu sayısı bu anlamda çok yüksek değil. Çıkaracağımız yasa bizim bu çocukların tamamını kapsayan bir yasa olacak. Burada spesifik vakalar üzerinden genelleyici ve tüm çocukların haklarını zedeleyici yasa çıkarmamaya özen göstermek gerektiğini düşünüyorum. Biz 2004 yılında töre cinayetleri araştırma komisyonunu kurmuştuk. O zaman töre cinayetlerine ilişkin cezasızlık algısı vardı. Aynı şey geçerliydi. Ne yaptık? Burada töre cinayetlerine karşı devletin bir hassasiyetini sağladık, ceza indirimini kaldırdık. Kadın cinayetlerini bir cinayet tanımı olarak hukuk sisteminin içine soktuk çünkü daha önce hiç kadın cinayetleri üzerine bir cinayet tanımı yoktu; şiddetli, önleyici mekanizmaları arttırdık. Şimdi, buradaki usulümüz ve gidişatımız da bu 11 çocuk mağdur aileyi dinledik. İşte, toplam 100... Yani, hocalarım 640

çocuk suçlu üzerinde araştırma yapıyor. Hani, bu verileri bir bütün genel çocuklar üzerine şamil hâle getirmemek lazım. Burada 21 milyon çocuğun üstün yararı bizim için daha ön planda olmalı diyorum.

Ben burada hukukçular olduğu için böyle bir uyarıyı yapmak gereğini hissettim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sayın Vekilim, biz bu hassasiyeti elbette ki güdüyoruz, buna ehemmiyet vermeyen herhangi bir Komisyon üyemizin, uzmanımızın ya da akademisyenimizin olduğunu ben düşünmüyorum. Bakanlık tarafında da zaten Avrupa normlarında çok güzel bir çocuk adli sistemi ve kanunumuz var fakat 21 milyon çocuğu korumanın bir yolu da çocukları suça iten bu cezasızlık algısıyla da mücadele etmek. Yani, bir çocuk kendisi mektup yazıyorsa, "Ben bu cezasızlık algısı neticesinde gençliğimi kaybettim." ya da çetelerin eline düşüyorsa, bununla ilgili bir sıkıntı varsa bu 21 milyon çocuğu korumaya yönelik bir inisiyatif içindeyiz. Bu konuda siz de müsterih olabilirsiniz.

Söz talebi Onur Düşünmez Vekilimizden ne zamandır var.

Buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, keşke Sayın Bakan çıkacağını önceden söyleseydi, ona göre pozisyon alsaydık.

Sadece tutanaklara geçsin diye bir görüşü aktarmak istiyorum.

Aileye yükümlülük yüklenmesi durumuna eleştirimizi biz daha önceki toplantılarda yapmıştık. Aileye yükümlük yüklediğinizde aslında devletin yükümlülüğünün de ıskalamamamız gerekiyor. Naci Bey bunu çok güzel özetledi. Biz daha önceki toplantılarımızda şunu dile getirmiştik. Örneğin, aileye yükümlülük yüklediğinizde çocukların istismar edileceği bir alan oluşturuyoruz aslında. Nitekim, bazı suçlarda "Aile birliğimiz yok." "Haberim yoktu." "Zaten birlikte yaşamıyoruz." vesaire gibi çekincelerle aslında çocuğu bir nevi o aile bağından uzaklaştırır bir pozisyona evrilebilir. Bu çekincemizi dile getirdik.

Yine, kollukta ifade alınması kısmını daha önce de eleştirmiştik. Tekrar tutanaklara geçsin diye söylüyorum. Daha uzmanlık gerektiren bir alan ifade ve sorgu alma durumu. Bunun kolluk eliyle yürütülmesi zaten yasak ifade alma koşulu kapsamına giriyor bizim şu anda anladığım kısmı itibarıyla. Kolluk kendi başına bir ifade alabilir ama bir sorgulama yapamaz. Sorgu yetkisi hâkimde. Soruşturma da...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - İfade alma yetkisi yok ama SSÇ'de.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - İfade etme yetkisi var, yetişkinler için söylüyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çocuklar için yok.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Ama yine...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sorgulama yapsın demiyoruz zaten sorgulama savcılık aşaması.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Sorgulama hâkimlik...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Kovuşturma hâkimlik.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Bir de eğer avukatı yoksa, katalog suçta avukatı yoksa kolluk ifade alırsa bu da yasak ifadedir. Yani, bizim bahsettiğimiz "Hemen olay anında ifade alsın." diyoruz ya, eğer avukatı yoksa yetişkinlerde bile bu yasak ifadedir.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Evet, avukat eşliğinde, kameralarla falan; bu fikri tartışıyoruz. Neden tartışıyoruz Sayın Vekilim? Hem Emniyet mensuplarımız hem şaşırtıcı bir şekilde sormadığımız hâlde yargı mensuplarımızdan böyle bir şey gelmiş. İşin ilginç tarafı, Avrupa dahil hiçbir ülkede böyle bir yasak yok. Bu konuda da devletin savcısına güvendiğimiz gibi, devletin eğitimli polisine de... Ben şahsen Emniyet ile savcı arasında güvenilirlik açısından benim açımdan bir şey yok, ikisi de Türkiye'nin vatandaşı.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Zaten sorunumuz Sayın Başkan...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Şeffaf yani bu alınsın demiyorum. Sadece veri enteresan şekilde burada birleşiyor ama bu konuda da mevcut uygulama devam eder ya da etmez. Bunu şu anda tartışıyoruz, yanlış anlaşılma olmasın orada.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Yani, hâkimlerimize, savcılarımıza güvendiğimiz gibi kolluğa da güveniyoruz. Kolluğa güvendiğimiz gibi avukatlara da güvenmemiz lazım çünkü "Tüm avukatlar yanlış yönlendiriyor, yanlış yönlendirecek, delil kaybı olacak." kısmı sadece avukatlara yüklenen bir eleştiri olarak kalmasın diyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Aslında avukatın dediği değil, orada aslında belki teknik şeyleri ben tam ifade edemediğimden kendimi ifadede aciz kalıyorum. Yani, o kadar somut olaylar üzerinden kolluk o kadar somut şeyler anlattı ki bende bir soru işareti oluştu açıkçası. Yani, "İşte, yakalayabilecekken o gidiyor, hiçbir şey yapamıyoruz artık." diyor. "Mesela, uyuşturucu temin eden şeyle ilgili oradan bir bilgi geliyor ama bunun o anda bizim için hiçbir delil değeri yok." diyor. Onu kullanamıyorsun, onu kullanarak bir şey başlatamıyorsun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Aynı şey yetişkinler için de geçerli Başkanım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bakın, ben size bir örnek vereyim mi? Bakın, benim kız kardeşim gönüllü olarak çocuk işlerinde çalışıyor. Daha geçenlerde yaşı küçük 2 çocuğu fuhşa eğitildiğine dair çocukların bizzat kendi sözünden yola çıkıyor fakat bununla ilgili, mesela savcı talimatı olmadan polis inisiyatif alamıyor. Teknik takibe mesele o fuhuş... Yani, bazı şeyler hakikaten sahada tam işlerlik kazanmamış olabiliyor. Yani kimsenin burada çocuk haklarını ihlal etmek gibi... Bu Komisyonda hiç kimse çocuk haklarını diğerinden daha fazla savunuyor ya da daha az önemsiyor değil. Yani, burada sistemde, bir araştırma komisyonu, her şeyi açıkça tartışıyoruz. Yani, burada böyle bir şey çıkması üzücü. Yani, öyle bir neticeye varamayız kimsenin dediklerinden.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Yok, yok, Sayın Başkanım, dedikleriniz kıymetli.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Azami dikkat ederek fakat sahadaki aksayan noktaları da düzeltmek gibi bir şansı var bu Komisyonun ve çocukların lehine düzeltmek. Bizim amacımız, çocukların lehine bir iş yapmak.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Dedikleriniz kıymeti, yetişkinlerde de o prosedür yok, onu anlatmaya çalışıyorum. Yani, yetişkinlerde de bir suç işlendiğinde kolluk hemen sıcağı sıcağına delil toplama dışında... Mesela, başka bir durum gelişirse hemen müdahale edemiyor. Beyanla bir müdahale söz konusu değil.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ama bence fuhuş ya da ölüm gibi bir şey varsa derhâl bir şeyleri başlayabilmeli yani mesela. Çocuk fuhşa itiliyor mesela ama ne bileyim, onun o kadar ön prosedürü var ki. Neyse konunun dışına çok taşmadan biraz kifayetimüzakere etmeye de yaklaştık.

Siz lütfen devam edin, ben de sizi bölmüş oldum.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) - Yok, Sayın Başkan, katkılarınız kıymetli.

Şimdi, bir konuya daha değinmek istiyorum. Cezaevinde aileleriyle kalan çocuklara -0-6 yaş grubu için söylüyorum- ilişkin de bir düzenlemeye gidilmesi gerekiyor. Örneğin, çocuk hiç sorumlu olmadığı, muhatap olmadığı bir suçtan dolayı hayatının ilk evresini cezaevinde geçiriyor ve orada yeterli beslenme olanağı yok, işte, kendini oyunla ifade ediyorsa oyun alanları yeterli değil vesaire. Buna ilişkin annelerin özellikle infaz erteleme veya daha farklı bir denetimli serbestlik tedbirine tabi tutulması gerektiğini düşünüyoruz.

Yine, kolluk ve yargı mercilerinin çocuklara ilk müdahale anlarına ilişkin biz daha önce cezaevinde de bu tartışmayı yürütmüştük. Örneğin, Türkçe bilmeyen çocuğa ilk müdahale anında kendi ana diliyle müdahale edebilecek personel; işte psikolog olur, sosyal hizmet uzmanı olur veya diğer koşullara ilişkin bu ve benzeri düzenlemelerin de hayata geçirilmesi gerekiyor. Cezaevinde biz gördük, örnek vereyim: Ben Arapçayı da sormuştum Kürtçeyi de sormuştum, ikisinin de kapsam dışı olduğunu söylemişlerdi, buna ilişkin nüfusumuzun yarıdan fazlasına hitap edecek bir dil, bunların kullanımının yaygınlaştırılması...

Yine "Nevroz" kutlamalarında ana dil kullanımı veya demokratik eylemler gerekçesiyle gözaltına alınan, tutuklanan çocuklar var, hâlihazırda da cezaevinde bulunuyor bu çocuklar. Bunlara ilişkin de artık yetişkin mahkemelerinde yargılama yapılması ya da TMK'ye dayalı, aslında yetişkinleri kapsayan bir kanunla, muhalefet suçunu işler hâle getirdikleri konusundaki bir düşünceye artık son verip çocukların çocuk mahkemelerinde ve çocuklara özgü tip suçlar gözetilerek yargılanması gerektiği düşüncesindeyiz.

Yine, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ndeki çekincelerin, 17'nci, 29'uncu ve 30'uncu maddelerdeki çekincelerin kaldırılmasına bence Adalet Bakanlığı bir ön ayak olabilir ve bu çekincelerin kaldırılması talebimizi buradayken dile getirmiş olalım.

Çocuk cezaevlerinde rehabilitasyon odaklı, özgürlüğü kısıtlamayan tedbirlerin daha da artırılması gerektiği görüşündeyiz çünkü hem çocuk cezaevlerine hem de eğitim evlerine ziyaretler gerçekleştirdik. Oradaki durumu da bire bir gözlemledik. Muhtemelen rapora da o kısımla ilgili görüşlerimizi aktaracağız.

Ayrıca, cezaevinde toplam çocuk sayısı ne kadar? Buna ilişkin istatistiki bir veri varsa, güncel veriyi talep ediyoruz.

Son olarak, 2008 doğumlu bir çocuk var akli dengesi yerinde olmayan ve defalarca intihara kalkışan, Hatay'da Çocuk ve Gençlik Kapalı Cezaevinde hâlihazırda tutuklu bulunan "Şeyhmuz Mehmetoğlu" diye bir çocuk var. Aslında hiç cezaevinde olmaması gerekiyor çünkü akli dengesi de yerinde değil ve defalarca intihar etmiş, bu konuda da Bakanlık olarak inisiyatif almanızı talep ediyoruz.

Bizi ağırladığınız için de teşekkür ediyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkür ediyoruz.

Erol Keleş Hocamızın ve Vekilimizin söz talebi var herhâlde, ondan sonra bitirebiliriz.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Ev sahipliği için çok teşekkür ediyoruz. Gerçekten çok güzel bir gündü, sağ olun Sayın Bakanım, Bakan Yardımcım.

Ben bir teşekkürü de Toker Hocama yapmak istiyorum, bir akademisyen olarak, bir tıp doktoru akademisyen olarak yapmak istiyorum. Toker Hocayı da çok yakından tanıyorum. Gerçekten, bu çok kısa süre içerisinde de 3 tane bilimsel çalışmayı ortaya koydu ve bu araştırma ekibine de gerçekten çok teşekkür ediyorum. Tabii, en son sunduğunuz bu çalışma biraz daha betimsel bir çalışma ve her sorulan sorunun bence çok çok kıymeti var ve bundan sonraki çalışmalar için de her sorunun kendi içerisinde alt basamaklarıyla çok dikkatli ve ayrıntılı incelenmesi gereken sorular olduğunu düşünüyorum. Çalışmanın devam etmesinin de gerçekten çok faydalı olacağını düşünüyorum.

Tabii, aslında, birkaç yerde de ifade etmiştim ama bakanlığımızda da bir görev değişimi falan olduğu için burada tekrardan bu konuyu ifade etmek istiyorum: Şimdi, sonuçta şöyle bakalım Sayın Bakan Yardımcım, bir çocuk suç işlediği zaman kapalı ceza infaz kurumuna geliyor ve hüküm belirlenene kadar o çocuk -ki herhâlde ortalama üç aylık bir süreç- burada kalıyor ve hükmü belli olduktan sonra da biz bu çocuğu suçun niteliği ne olursa olsun, çocuk eğitim merkezlerine gönderiyoruz; ben burada gerçekten problem olduğunu düşünüyorum. Bakın, biraz önce Ümmügülşen Hanım özellikle bir çocuk doktoru ve çocuk psikiyatrisi ailesinde olduğu için biraz önce çok daha net ifade etti ki bu toplantıların birinde de çocuk psikiyatrisi hekimimiz bunun sonuçlarını bir araştırmanın sonuçlarında ifade etmişti. Bu çocukların yaklaşık yüzde 91'inde psikiyatrik problem var yani siz çocuk eğitim merkezine gönderdiğiniz zaman... Gerçekten çocuk eğitim merkezinde son dönemde çok güzel gelişmeler oldu. Mesela, ben Elâzığ Milletvekilliyim, Elâzığ'da şu anda çocuk eğitim merkezi bitmek üzere, yüzde 95'lerde. Ben bizzat gittim, gezdim, mükemmel.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Sincan'a da gittik, orası da güzeldi gayet.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Sincan'a da gittik ama Elâzığ'ı aslında bir gezmek lazımdı Sayın Başkanım çünkü...

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - İhtisas komisyonuna çevirirsek gideriz bir gün.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - İnşallah.

Şimdi burada şunu yapmak lazım diye düşünüyorum: Bu çocukları bir kere suçun niteliğine göre ayırmak lazım. Sizler de biliyorsunuz Sayın Bakanım, şu anda şehir hastanelerinde, kampüslerin içerisinde müstakil, tutuklu, hükümlü adli psikiyatri hastaneleri yani Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığının üçlü protokolüyle... Buralarda bu çocukların sadece rehabilitasyonu değil, tedavisi de gerekiyor ve mükerrer suçlar bizim için çok kıymetli. Burada, tabii, biz koruyucu, önleyici

tedbirlerden konuştuk ama bence mükerrer suçları önlemek açısından da bu kısımda yeniden bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyorum ve bu müstakil hastanelerde, daha doğrusu hastane kampüsünde, müstakil yerlerde de bu çocukları ayrı bir yere alıp hem cezalarını çekmesi hem rehabilitasyonunun hem de tedavisinin sağlanması ve topluma kazandırılması gerektiğini düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim.

ADALET BAKAN YARDIMCISI BURAK CEYHAN - Teşekkür ederiz Hocam.

On ikinci yargı paketinde çocuklara ilişkin bir düzenleme var, yüce Meclisin takdirlerine arz edilecek.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - İnşallah. Bu konuştuğumuz konu var mı?

ADALET BAKAN YARDIMCISI BURAK CEYHAN - Aynen.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Başka söz talebimiz var mıydı acaba?

Evet, sizden sonra bir de Hâkim Ahmet Dönmez Komisyon uzmanımızın tedbir mahkemeleriyle ilgili kısa bir söz talebi vardı.

Buyurun.

ELİF ESEN (İstanbul) - Öncelikle, mükerrerlikten bahsettik. Mükerrerliğin hangi suçlarda olduğu ve kök sebeplerini ele alarak bir çalışma yapılacağı... Evet, şiddet, gasp mükerrerse, bu ceza ayrı alınmalı ve daha ağır olmalı ama çocuk yalnız, anne-baba engelli ya da hapiste yahut ölmüş ve çocuk aç kalmamak için suç işliyorsa -bu, mükerrer hırsızlık olabilir örneğin- bu çocuğun çaresizliğini diğerinden ayıracak bir nüans olacak mı kanunda mükerrerlik bakımından?

Yine, eğitim evlerinden kaçışlar konusu önemliydi. Bu konuda Adalet Bakanlığı ne tür önlemler almayı planlıyor? PDR desteği burada önemli. Biz meslek liselerinde de normal okullarda da psikolojik danışmanlık rehberliğin önemli olduğunu düşünüyoruz ama burada psikolojik bir sıkıntının tedavisi ve aynı zamanda bu çocuklara rehberlik edilmesi, farkındalıklarının artırılması da bir o kadar önemli; bununla ilgili bir çalışmanız var mı? Cezaevlerine ziyaretlerim oluyor demiştim, çocuklu annelere özellikle. Bu insanların şöyle bir endişesi var: "Evet, biz burada belli kurslar, mesleklendirme kursları alıyoruz ama çıktığımız zaman bizi kim işe alacak?" Az önce bahsettiğim sistemde Çalışma Bakanlığı ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığıyla mutlaka o zincirin halkasının güçlü bir şekilde sağlanması lazım. Bununla ilgili planlarınız var mı, onları merak ediyorum.

Diversiyon sisteminden kısmen bahsettik ama çok detaylı da ele alınmadı. Diversiyonu kanunda ele alacak mısınız ve çocuk suçluluğu konusunda önceliğiniz ceza tarafında mı, yoksa diversiyon tarafında mı olacak, bu dengeyi nasıl kuracaksınız? SİR'lerden bahsetmiştik. Hâkimlerin SİR'leri ele alması, SİR'lerin detaylılığı noktasında nasıl planlamalarınız var? Hollanda'nın zamanında yaptığı gibi kriminolojik ve sosyolojik veri toplama dönemi olarak düşünebilir miyiz bu dönemi? Suç işleyen çocukların profillerinin çıkarılması için yani devlet bakımındaki çocuk mu suç işliyor daha çok, yoksa çeteler tarafından kullanılan çocuklar mı, okulsuzlaşmanın bunda nasıl bir etkisi oluyor, bu oranlara baktınız mı? O devlet koruması altında olan çocukların da yine oradan kaçışları... Aynen -az önce bahsettiğim- eğitim evlerinden kaçışlar gibi, çocuklar oradan da kaçıyor ve çok kötü sonuçlarını duyuyoruz, biliyoruz fakat oranları bilmiyoruz bu noktada. Hâkimlere cezayı azaltan, takdiri sebep gibi inisiyatif veren bir küçüklük indirimi istisnası öngörülebilir mi? Çocuğun geleceğini kaybetmemek adına çocuğun çocukluğu öncelenecek mi? Elimizde veri olmadan geri dönülemez hatalar yapılmaması gerekiyor. Ben de Ayşe Hanım'a katılıyorum o noktada. Olası bir cezai sorumluluk yaş indirimi veya küçüklük indiriminin 15-18 için kaldırılması konusunda Birleşmiş Milletler önündeki taahhütlerimizi nasıl karşılayacağız? Çocuk Hakları Komitesine yapılacak başvurular konusunda bir savunma stratejisi de oluşturmak gerekiyor. Bununla ilgili bir planlamanız var mı? Ve son olarak tedbir kararlarını izleyen bir sistem, sürdürülebilir bir sistem öngörünüz var mı? Kısmen bunu başlatmışsınız ve bu çok olumlu, teşekkür ediyorum ama aslında daha geniş bir zaman diliminde ele alınmalı. Aile Bakanlığı yazı yazarsa tedbir uzuyor ya da kalıyor; bunun artık bir izleme sistemi içinde sürmesi gerekmiyor mu? Çocuk tedbir kararı sürecinde ne yaptı, ne yaşadı, nasıl gelişmeler oldu, bunun takip edilmesi ve koruyucu, önleyici sistemin orada da sürmesi gerekiyor diye düşünüyorum. Bu planlamalarınızı merak ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ben burada bir söz alabilir miyim.

Bu bahsettiğiniz konu başlıklarını aslında Komisyon raporunda çok detaylı çalışıyoruz. Bu, aslında bakanlıktan ziyade bu Komisyonun görevi kapsamında fakat bu rapor da teşekkül ettikten sonra, nihayete erdikten sonra yürütmeyle birlikte koordineli bir neticeye geliriz ama bütün bu başlıkların hepsi kesinlikle raporumuzda yer alacaktır.

ELİF ESEN (İstanbul) - Çok iyi.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Ahmet Dönmez Hâkimimizden de hemen konuyla ilgili bir yorumu var, alıp toplantımızı kapatalım.

ADALET BAKANLIĞI HÂKİMİ AHMET DÖNMEZ - Sayın Başkanım, Kıymetli Bakanım, değerli milletvekilleri; bir çocuk hâkimi olarak bir konuyu burada ifade etmezsem görevimi yapmamış olurum diye düşünüyorum. Çocuk mahkemeleri 2253 sayılı Kanun'la birlikte 1980 yıllarında kuruldu, sonrasında 5395 sayılı Kanun'la da bu konu devam ettirildi. Etkili bir kanunumuz var bu konuda, mevzuatımız yeterli. Çocuk mahkemeleri, bildiğiniz gibi, hem asliye cezalık suçlara bakmakta hem de 5395 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tedbir kararlarını vermekte. Çocuk mahkemelerinin özellikle büyükşehirlerdeki iş yükü diğer asliye ceza mahkemelerindeki iş yükünden daha az değil. Bu nedenle, çocuk mahkemeleri genellikle ellerindeki ceza dosyalarına ağırlık veriyorlar ve tedbir dosyaları büyük ölçüde ihmal ediliyor. Çocukların korunması konusunda kanunumuzda koruyucu, önleyici tedbirler var. Bu konuda hâkimlerimiz tedbir kararları veriyor. Bu tedbir kararları takip ediliyor. Özellikle üçer aylık dönemler hâlinde sosyal inceleme raporlarıyla, uygulama planlarıyla takip ediliyor fakat uygulamada çocuk mahkemelerinde bu sosyal inceleme raporları yeteri kadar incelenmiyor bile. Bu nedenle, ben büyük bir emeğin heba edildiğini düşünüyorum. O nedenle, bizim çocuk hâkimleri olarak önerimiz, aynen aile mahkemelerinde olduğu gibi tedbir dosyalarına bakan 6284 sayılı Yasa'da olduğu gibi -yine örnek vermek gerekirse Ankara'da 31 tane aile mahkemesi var, bunlardan üç tanesi tedbir işlerine bakıyor- özellikle dört veya beş çocuk mahkemesinin bulunduğu büyükşehirlerde ben ayrıca bir tedbir dosyalarına bakan, tedbir işleriyle görevli en az iki tane çocuk

mahkemesinin daha bulunması gerektiğini ve tedbir işlerine bu mahkemelerin bakması gerektiğini düşünüyorum. Bunun çocukların suça yönelmesinde son derece etkili olacağını düşünüyorum çünkü bir tedbir kararı verdiğinizde eğer gerçekten o tedbir kararı gereği gibi uygulanmış olsaydı çocuk suçu işlemeyecekti veya mükerrer suçlu olmayacaktı çünkü bu çocuklar ciddi manada takip edilemiyorlar. Bu nedenle, bu konu üzerinde durulması gerektiğini ve mutlaka tedbir işlerinde görevli çocuk mahkemelerinin büyükşehirlerde faaliyete geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok teşekkürler.

Önleyicilik boyutuyla baktığımızda, tedbir mahkemelerinin daha fonksiyonel kılınması, daha yapılandırılması gerçekten önem arz ediyor, bütün veri de bunu destekliyor.

Başka soru yoksa toplantımızı kapatalım.

Çok teşekkür ediyoruz misafirperverliğiniz için.

ADALET BAKAN YARDIMCISI BURAK CEYHAN - Biz teşekkür ederiz Başkanım.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Çok verimli bir toplantıydı, güzel bir müzakere oldu.

ADALET BAKAN YARDIMCISI BURAK CEYHAN - Bizim için de öyle oldu. Mutlaka istifade edeceğiz raporlardan.

BAŞKAN MÜŞERREF PERVİN TUBA DURGUT - Bütün vekillerimize de çok teşekkür ediyoruz, sağ olun.

ADALET BAKAN YARDIMCISI BURAK CEYHAN - Ayaklarınıza sağlık, sizler de sağ olun.

Kapanma Saati:11.41